

BAVO KRONIEK

Voorzitter J.A.H. Post, van Kinsbergenstraat 50, 2014 DJ Haarlem
Secretariaat P. Klaassen, Leidsestraat 62, 2013 XM Haarlem, tel. 023 - 32 31 04
Penningmr. H. Deurloo, Herenweg 126c, 2101 MS Heemstede, tel. 023 - 28 45 19
Postrekening Vrienden van de Grote Kerk: 36 18 800

Beste Vrienden,

Met dit nummer willen wij onze werkzaamheden voor 1991 aanvangen.

Dit jaar zijn die wat bescheidener dan in het feestjaar 1990, toen ons 15-jarig bestaan centraal stond.

Na overleg in het bestuur is besloten u het voorstel te doen om te starten met het onderzoek en herstel van de pilaarbeschilderingen, als nieuw restauratie-object voor de jaren 1991/1992 t/m 1995.

De pilaarbeschilderingen bevinden zich in zeer slechte staat en wij zouden het op prijs stellen als u in de komende ledenvergadering ons voor restauratie toestemming zoudt willen geven. Het bestuur heeft de heer Deurloo en mij verzocht op korte termijn de adviesgroep bijeen te laten komen en met de voorbereidingen tot onderzoek te starten. In het septembernummer zullen wij u daarvan verslag doen.

In 1995 zal Haarlem 750 jaar bestaan. Een voorlopige werkgroep is reeds bezig met de voorbereidingen voor de viering van dit feest. Onze kring zal zeker weer actief zijn, niet alleen bij de voorbereidingen, maar ook in het feestjaar 1995. Het bestuur wil de stad Haarlem en haar bevolking een blijvend geschenk geven. Waarschijnlijk zal in samenwerking met de Vrienden van het Frans Halsmuseum en de Vereniging Haarlem, het beroemde tapijt "Kasteel van Haarlem" gerestaureerd kunnen worden bij de werkplaats Antiek Textiel Haarlem. Wij zijn bezig om de voorwaarden voor en de kosten van de restauratie zorgvuldig te bespreken. Graag willen wij u het tapijt voor de restauratie laten zien. Tijdens de restauratie zult u via onze kroniek natuurlijk op de hoogte gehouden worden, zodat u weet waaraan uw geld uitgegeven wordt.

De Haarlemse Brandweer bestaat dit jaar 300 jaar en haar personeelsvereniging bestaat 100 jaar. Een reden om via een artikel elders in deze kroniek aandacht aan dit belangrijke feest te besteden.

Op de manifestaties bent u van harte welkom.

Dit jaar zal het dag-uitstapje ons naar Enkhuizen en het Zuiderzeemuseum voeren. Niet zo ver van huis, doch het bestuur heeft hiervoor gekozen omdat een en ander tijdig geregeld moest worden en op dat moment niet te voorspellen viel wanneer de afschuwelijke Golf-oorlog afgelopen zou zijn.

In het najaar willen wij enkele rondleidingen organiseren in Teylers Museum en zal de Bavodag weer uw aandacht vragen.

Ik hoop dat wij met elkaar vredige dagen tegemoet zullen gaan.

J.A.H. Post

VRIENDENTOUR 1991

Bij voldoende deelname organiseren wij op **Dinsdag 28 mei a.s.** een vriendentour naar het Zuiderzee Museum te Enkhuizen.

Dit unieke en gezellige museum is zeer de moeite waard om te bezichtigen.

Wij vertrekken om 08.15 uur van het station in Haarlem en komen omstreeks 18.30 uur weer terug.

's Morgens drinken wij koffie met cake, daarna is er gelegenheid tot een kleine rondwandeling in het schilderachtige Enkhuizen.

Tegen de middag gaan we naar het openluchtmuseum om daar de lunch te gebruiken. Na de lunch is er ruim de tijd om op eigen gelegenheid in het museum rond te wandelen. Na het museumbezoek gaan we iets drinken met een hapje erbij.

Door de hoge toegangsprijs voor het museum hebben wij deze keer drie categorieën deelnemersprijzen vastgesteld:

Leden beneden 65 jaar	f 59,-
Leden boven 65 jaar	f 56,-
Leden met een Museumkaart	f 53,-

Bij de prijs is inbegrepen:

busvervoer Haarlem-Enkhuizen v.v.
tweemaal koffie met cake
lunch
entree museum
twee drankjes met een hapje
fooi chauffeur.

Aanmelding dient te geschieden **vóór 10 mei a.s.** door storting van het verschuldigde bedrag op giro-rekening 3618800 t.n.v. Penningmeester Vrienden v.d. Grote Kerk, te Heemstede onder vermelding 'Vriendentour'.
Telefoon penningmeester: 023 - 284519.

Wij hopen er met elkaar, zoals elk jaar, weer een gezellige dag van te maken.

Het bestuur.

Zondagavond in de Bavo van Haarlem

Op zondagavond 26 mei 1991 start de serie "Zondagavond in de Bavo" weer. Tot 15 september 1991 vindt iedere zondagavond een kerkdienst met bijzondere muzikale omlis-ting plaats.

Op het programma zullen staan: koorvespers, avondgebeden met orgelspel na en speciale zangavonden. Tal van koren en andere musici zijn uitgenodigd en hebben inmid-dels medewerking toegezegd.

Voor nadere informatie wende men zich tot Mevrouw A. Schaafsma, Zonnebloemstraat 41, 2014 VV Haarlem, telefoon 023 - 313878.

Het programma van 26 mei t/m 15 september luidt::

26 mei	Haarlem Zingt	bij het Müller-orgel	o.l.v. Leny van Schaik
2 juni	Koorvesper	Oude Bavo Cantorij	o.l.v. Jos Westersdaal
9 juni	Choral Evensong	Leidse Cantorij	o.l.v. Joop Brons
16 juni	Choral Evensong	Sint-Cecilia Singers	o.l.v. Michaël Hedley
23 juni	Koorzang	Koor van de Kathedraal St. Bavo	o.l.v. Fons Ziekman
30 juni	Haarlem Zingt	bij het Müllerorgel	o.l.v. Wil Bakker
7 juli	Koorvesper	Alle dag Cantorij Grote Kerk	o.l.v. Jos Westersdaal
14 juli		Maria Magdalena Cantorij Goes	o.l.v. Kees v. Eersel
21 juli	Orgelvesper + korte	orgelbespeling	door Midori Oshima, Japan
28 juli	Haarlem Zingt	bij het Müllerorgel	o.l.v. Jan Valkestijn
4 aug.	Orgelvesper + korte	orgelbespeling	door Piet Wiersma.
11 aug.	Vesper	m.m.v. Harry Geraerts	Tenor
18 aug.	Orgelvesper + korte	orgelbespeling	door Christiaan Teeuwssen Canada
25 aug.	Haarlem Zingt	bij het Müllerorgel	o.l.v. Willem Vogel
1 sept.	Koorzang	Berliner Domkantorei	o.l.v. Herbert Hilde- brandt- Berlijn
8 sept.	Koorzang	Caecilia - Consort	o.l.v. Jelte Hamersma - Groningen
15 sept.	Koorzang	Brederode - Consort	o.l.v. Henk Gijzen - Alphen a/d Rijn

Ledenvergadering 1991 - Vrienden Grote Kerk

Namens het bestuur nodig ik u gaarne uit voor onze leden-
vergadering op **woensdag 12 juni 1991** in de Pelgrimkerk
aan de Stephensonstraat/hoek Pijlslaan te Haarlem,
aanvang 19.30 uur.

In de pauze zal u een kopje koffie worden aangeboden.

Namens het bestuur
P. Klaassen

AGENDA

1. Opening
2. Notulen vergadering 1990 — zie kroniek
3. Mededelingen
4. Jaarverslag bestuur — zie kroniek
5. Financieel verslag bestuur — zie kroniek
6. Verslag kascommissie
7. Benoeming nieuw lid kascommissie
8. Benoeming nieuwe bestuursleden
9. Projecten 1992-1995 — zie kroniek
10. Rondvraag
11. Sluiting

N.B.: Tegenkandidaten kunnen gesteld worden voor
1 juni a.s. met een schriftelijke bereidverklaring
van de kandidaat.

Verslag jaarvergadering Vrienden van de Grote Kerk, gehouden op 13 juni 1990 in de Pelgrimkerk te Haarlem

Opening

De voorzitter opent de vergadering en heet een ieder ha-
telijk welkom. Vervolgens worden de in 1989 overleden le-
den herdacht.

Bericht van verhindering ontvangen van de heren Ensche-
dè, Vermaire, Vijn, de heer en mevrouw Reehorst, de heer
Kremer en mevrouw Jonkergouw.

Notulen jaarvergadering 13 juni 1989

Het verslag wordt ongewijzigd goedgekeurd en vastge-
steld.

N.a.v. de gestelde vraag of medewerking aan de Monu-
mentendagen gehandhaafd blijft, merkt de voorzitter op
dat niet meer aan de Monumentendagen meegewerkt
wordt, omdat deze dagen altijd rond de Bavodag plaatsvin-
den. Wel zullen de rondleiders medewerking aan de Monu-
mentendagen blijven verlenen.

Mededelingen

De voorzitter deelt mede dat de werkgroep rondleiders in
het kader van de Frans Hals tentoonstelling vandaag de
5000e bezoeker heeft ontvangen. Namens de aanwezigen
verzoekt de voorzitter de coördinator van de rondleiders
hun waardering aan de werkgroep over te brengen.

Jaarverslag bestuur

Op 16 december werd de **derde** kerstrandleiding georganiseerd. Vervolgens wordt het verslag onder dankzegging goedgekeurd.

Financieel jaarverslag

Naar aanleiding van de vraag of al overgegaan kan worden tot het plaatsen van advertenties om de kosten van de Kroniek te drukken, merkt de penningmeester op dat gezocht wordt naar adverteerders, maar dat hiermee voorzichtig omgegaan wordt.

Het verslag wordt onder dankzegging aan beide penningmeesters vastgesteld.

Verslag kascommissie

De aanwezigen déchargeren de penningmeesters voor het financieel jaarverslag 1989.

Benoeming nieuw lid kascommissie

De heer Temminck wordt benoemd tot nieuw lid.

Nieuw project Vriendenkring

De voorzitter memoreert in het kort de restauratie van de naamborden. Voorgesteld wordt als project 1991 een historisch onderzoek te laten verrichten naar deze naamborden door mevrouw Temminck. De kosten hiervan bedragen voornamelijk f 15.000,—. Vervolgens geeft mevrouw Temminck aan op welke wijze zij dit onderzoek zal uitvoeren. Zij zal regelmatig in de Kroniek van de voortgang van het onderzoek verslag doen. De aanwezigen gaan accoord met het project 1991.

Vervolgens deelt de voorzitter mede, dat de heer Bouwer een boekje wil uitgeven over de verlichting in de kerk. De vereniging Haarlem heeft dit als project opgenomen en de Vriendenkring voorlopig een bijdrage gevraagd van f 1.000,—; deze kan oplopen tot maximaal f 1.500,—. De aanwezigen gaan accoord met het beschikbaarstellen van maximaal f 1.500,—.

Rondvraag

Mevr. Mellink dankt de Vriendenkring voor alle inzet gedurende de afgelopen jaren en ziet met plezier 23 juni tegemoet, de dag waarop de naamborden overhandigd zullen worden aan de kerkvoogdij.

De heer Peen vraagt zich n.a.v. de publicatie rond de slechte toestand van de toren van de Grote Kerk af, of de Vriendenkring hierin ook iets moet ondernemen. De voorzitter deelt mede een reactie van de gemeente Haarlem af te wachten.

N.a.v. de discussie die ontstaat over het eigendomsrecht van de graven in de kerk, zullen mevr. Temminck en mevr. Ruiter nader onderzoek verrichten.

Sluiting

Niets meer aan de orde zijnde, dankt de voorzitter een ieder voor zijn aanwezigheid en inbreng en sluit de vergadering.

JAARVERSLAG 1990 - VRIENDEN GROTE KERK

Het jaar 1990 stond geheel in het teken van het 15-jarig bestaan van de Vriendenkring. Groot was de waardering die de kring het afgelopen jaar van vele kanten mocht ontvangen. Een hoogtepunt was de overdracht op zaterdag 23

juni van het restauratie-project 1988-1990 door Zijne Excellentie ambassadeur Ceyssens van België. Zeer deskundig gerestaureerd door de firma De Jongh uit Waardenburg, is dit project weer in de kerk terug. De naamborden zijn een uniek bezit, voor de Grote Kerk en voor onze mooie stad Haarlem.

De jaarvergadering werd op 13 juni gehouden en de aanwezige leden gingen accoord met het voorstel voor de projecten 1990-1991, te weten het Verlichtingsboek Grote Kerk van de heer Bouwer en het onderzoek naar het ontstaan van de naamborden door mevrouw Temminck.

Zaterdag 6 oktober werd voor de 15e keer de Bavodag gehouden. Onze manifestaties werden het afgelopen jaar goed bezocht.

Daarnaast was er zowel in de landelijke als in de plaatselijke pers aandacht voor onze kring.

Het dag-uitstapje 1990, waarvoor veel belangstelling bestond, voerde naar Dordrecht. Op 9 oktober werd een bezoek gebracht aan het Tropenmuseum te Amsterdam. Op dinsdag 2 oktober opende mevrouw L. Broersen, wethouder Cultuur van de gemeente Haarlem, de grote fototentoonstelling "Bavo in beeld" in de Refter van het Stadhuis te Haarlem. Ruim 100 foto's, gemaakt door Bert van Voorde, gaven een schitterend beeld van de Grote Kerk van Haarlem. Dr. P. Biesboer van het Frans Halsmuseum gaf voor onze kring op 17 oktober een lezing over de grafborden, die in de kerk hangen en gehangen hebben. De samenwerking met het Frans Halsmuseum werd bekroond met enige rondleidingen op de grote Frans Halstentoonstelling 1990. Van deze mogelijkheid werd door ruim 400 leden gebruik gemaakt. Vele officiële gasten die de tentoonstelling bezochten, werden ook rondgeleid door de kerk en het stadhuis, een en ander in samenwerking met de heer Bogaart en de heer Spies van het stadhuis Haarlem.

De werkgroep rondleiders ontving in 1990 ruim 21.000 gasten in de kerk die veel aandacht schonken aan de kerk, en aan het Frans Halsmuseum in het bijzonder.

De verkoopstand o.l.v. de heer Cornet trok naast de manifestaties van de vriendenkring, sterk de aandacht bij Haarlem Open Stad en de St. Nicolaasmarkt. Mevrouw Kusters en haar team verzorgden op onze manifestaties de bezoekers met koffie en thee.

Veel tijd besteedden Mevrouw Dercksen en de heer De Jong aan het totstandkomen van de Bavo kroniek die in 1990 vier maal verscheen.

Op 29 augustus was er een concert in samenwerking met het Noordhollands Philharmonisch orkest. Het was zo'n succes dat het voor herhaling vatbaar is.

Het bestuur kwam in diverse samenstellingen acht keer bijeen.

Daarnaast waren er vergaderingen inzake projecten, manifestaties, de Frans Halstentoonstelling en bezoekersgroepen.

Het bestuur onderging per 31 december 1991 enkele wijzigingen en er is gezocht naar goede opvolging.

Voor het derde jaar organiseerde de werkgroep rondleiders de Kerstwandeling op 15 december 1990.

Het bestuur.

**OVERZICHT ONTVANGSTEN EN UITGAVEN
BOEKJAAR 1990**

Saldi 1 januari 1990	
Postbank	f 42.226.44
Ned. Cr. Bank	4.130.85
Alg. Bank Ned.	68.698.32
Contributie	61.654.43
Giften	40.00
Opbrengst Rondleidingen	19.623.75
Entree Bavo-dag	478.85
Opbrengst Verkoopafel	11.536.59
Opbrengst koffietafel	788.90
Overschot Vriendentour	894.55
Aflossing lening Orgelconcours	3.500.00
Rente	6.605.26
Provisie Museumkaarten	425.00
	<hr/>
	f 220.602.94
	<hr/> <hr/>

Herstellen Naamborden	f 32.161.18
Kosten Bavo Kroniek	20.266.25
Portikosten	2.186.84
Lezing voor leden	150.00
Vergaderkosten	290.00
Kosten Bavodag	5.058.07
Aankopen verkoopafel	4.860.10
Kantoorbehoeften	1.378.59
Kosten rondleiding	1.349.35
Representatiekosten	1.530.38
Contributie Kamer v. Koophandel	122.00
Deelname Gondelvaart	500.00
Bijdrage Stichting Houten Haarl.	200.00
Tentoonstelling Bavo in Beeld	865.00
Viering 15-jarig bestaan	1.091.00
Drukkeren	412.38
Kosten Notaris	685.00
Museumkaarten	2.790.00
Saldi 31 december 1990	
Postbank	52.920.10
Cr. Lyons Bank	4.301.52
Alg. Bank Ned.	87.485.18
	<hr/>
	f 220.602.94
	<hr/> <hr/>

De penningmeesters,
H. Deurloo
L.G. Cornet

**BALANS PER 1 JANUARI 1991
Vereniging Vrienden v.d. Grote Kerk te Haarlem**

Postbank	f 52.920.10
Cred. Lyons Bank	4.301.52
Alg. Bank Ned.	87.485.18
Stichting Int. Orgelconcours	7.000.00
Herv. Gem. 4e Kw. 90	3.859.35
Rente	254.39
Voorraden	14.488.76
	<hr/>
	f 170.309.30
	<hr/> <hr/>

Aann. Klaassen	f 97.10
Marjon Bloemenmag.	119.25
Stichting Museum Jaarkaart	8.762.00
Saldo	161.330.95
	<hr/>
	f 170.309.30
	<hr/> <hr/>

NIEUWE BESTUURSLEDEN

Zoals u heeft kunnen lezen in de kroniek van september 1990, is er een rooster van aftreden voor bestuursleden en moest er gezocht worden naar een opvolger voor de penningmeester, de heer Cornet.

Wij stellen u voor de heer S. Kaatee in ons bestuur op te nemen. Hij zal zich samen met de heer Deurloo bezighouden met de financiën. Tevens stellen wij kandidaat de heer H.P. Boersma die de contacten met de overheid zal gaan onderhouden als het gaat om de 'restauratie toren Grote Kerk Haarlem'.

In de kroniek van november heeft u kunnen lezen dat mevrouw Kusters vanwege het volgen van een tolkenopleiding het bestuur heeft verlaten. Op onze oproep voor een 2e secretaris heeft zich niemand gemeld. Daarom doen wij nogmaals een oproep om het bestuur behulpzaam te zijn bij het zoeken naar een geschikte kandidaat. Indien u een geschikte kandidaat kent of indien u zelf belangstelling heeft, belt u dan even met de secretaris. Hij kan u meer informatie geven.

De werkzaamheden worden goed verdeeld en met elkaar tracht het bestuur de kring goed lopende te houden. Uw steun daarbij is zeer belangrijk.

J.A.H. Post

Vacature 2e Penningmeester

Het Bestuur heeft de heer drs. S. Kaatee bereid gevonden zitting te nemen in het bestuur en zich beschikbaar te stellen voor de vacature van 2e penningmeester. De heer Kaatee is als beleidsadviseur werkzaam op de Generale Thesaurie van het Ministerie van Financiën in Den Haag. Hij houdt zich bezig met onderwerpen op nationaal en internationaal economisch en monetair terrein, onder andere de vorming van de Europese Monetaire Unie. Hij vervult vertegenwoordigingen bij de OESO in Parijs, bij de Europese Commissie in Brussel en bij de SER in Den Haag. Daarnaast is de heer Kaatee Secretaris van de Studiegroep Begrotingsruimte en docent theorie van het begrotingsbeleid aan de post-doctorale opleiding voor financieel-economisch beleidsmedewerker aan de Erasmus-Universiteit.

De heer Kaatee (50) studeerde economie en econometrie aan de Universiteit van Amsterdam, woont in Haarlem en behoort tot de vroege leden van de Vrienden van de Grote Kerk. Hij is gehuwd en heeft twee zoons.

Kennismaking met de heer H.P. Boersma

Als aankomend bestuurslid wil ik mij graag even aan u voorstellen. Ter kennismaking en om voor u uiteen te zetten wat mij heeft doen besluiten toe te treden tot uw vereniging als nieuw lid en bestuurslid.

In het voorjaar van 1990 luidde mevrouw Ria Zifkamp uit Haarlem de noodklok. Via het Haarlems Dagblad richtte zij à titre personnel een oproep aan de Haarlemse burgerij, ter voorkoming van verdere aantasting en verval van de toren van de Grote Kerk. Er vielen haar vele, warme sympathiebetuigingen ten deel, en een actie-comité werd spoedig opgericht. Ook de wethouder, de heer Paul Marselje (tevens 'vriend'), bood direkt zijn hulp aan en bracht ons in contact met de heer Jan Post, voorzitter van het bestuur van uw vereniging. De betrokkenheid van het bestuur is voor ons onontbeerlijk; zonder die steun zou een actie immers niet gepast zijn. Het actie-comité werd verbonden met de Vrienden van de Grote Kerk door afvaardiging van mijn persoon in het bestuur.

Mijn naam is Hilbrand Boersma. Leeftijd 31 jaar. Fries van afkomst, doch tien jaar geleden heb ik de bolwerken van Dokkum verruild voor die van Haarlem. In Haarlem raakte ik al gauw betrokken bij vrijwilligersactiviteiten; van 1982 - 85 als coördinator van alfabetiseringscursussen t.b.v. buitenlanders in buurthuis 'De Fjord', en van 1985 - 89 als medewerker van een participatieproject voor mensen met een minimum-inkomen, 'Eetcafé Minimaal' (Jongerenbeweging verb. met F.N.V.).

Van 1987 - 90 ben ik betrokken geweest bij de opzet van een gewaagd plan: het initiëren van zgn. buurt-economische exploitatie van woningen en voorzieningen (RomolenBeek) in de nieuwbouwwijk Romolenpolder te Haarlem. Momenteel verricht ik hand- en spandiensten voor met name het bomen-adoptieplan van de Stichting Houten Haarlemmer en voor het Sociaal Beraad Haarlem.

Haarlem is een fijne stad voor de burger. Mensen herkennen elkaar. De zaken raken ons, ook al lijkt dat bij partij-politieke verkiezingen niet zo sterk. Haarlem blijft juist sterk door particuliere initiatieven als die van mevrouw Zifkamp. Die verdienen alle aandacht en medewerking.

De voorbereidingen voor de actie tot redding van de toren zijn al in volle gang. De actie zal in 1992 worden uitgevoerd. Want vóór het 750-jarig bestaan van de Stad Haarlem dient de toren van de Grote Kerk er weer fris en monter (zonder steigers) bij te staan!

Ik hoop, dat wij ook op uw medewerking mogen rekenen wanneer het startschot voor deze actie wordt gegeven.

Projecten 1991-1992 t/m 1995

De afgelopen vijftien jaar heeft onze kring voor ruim f 800.000,- bijgedragen aan restauraties in en aan de Grote Kerk Haarlem. Elk jaar overlegt het bestuur met de kerkvoogdij en enkele deskundigen over projecten die, na goedkeuring door u, worden uitgevoerd.

Veel is er nog te restaureren en voor de komende jaren is er een voorlopig voorstel, te weten het laten restaureren van de pilaarschilderingen in de kerk. Wij stellen u voor akkoord te gaan met het laten restaureren van deze belangrijke historische objecten.

De werkgroep die ons als bestuur advies heeft gegeven bij het restaureren van de naamborden, is wederom genegen ons te adviseren. Op korte termijn zullen wij vernemen aan welke eisen wij moeten voldoen om tot restauratie over te gaan, wat dit project gaat kosten en hoeveel tijd het in beslag zal nemen.

Tevens stelt het bestuur u voor akkoord te gaan met een tweede project, namelijk het laten restaureren van een 17e eeuws wandtapijt, voorstellende het Kasteel van Haarlem. De reden van deze keuze is de volgende: in 1995 bestaat de stad Haarlem 750 jaar. Op voorstel van uw bestuur zijn enige organisaties bijeen geweest om met elkaar te bespreken op welke wijze ter gelegenheid van dit feest een belangrijk project gerestaureerd zou kunnen worden. Na beraad is voor het project 'wandtapijt' gekozen, dat gerestaureerd kan worden bij de werkplaats Antiek Textiel te Haarlem.

Een begroting van de kosten van beide projecten is op dit moment nog in voorbereiding. Zodra de bedragen bekend zijn, zullen wij u daarover informeren.

Het bestuur.

Terugblik rondleidseizoen 1990

De werkgroep rondleiders van de "Vrienden van de Grote Kerk te Haarlem" kijkt terug op een zwaar, maar zeer succesvol rondleidseizoen 1990.

Op het rondleidseizoen kan teruggezien worden aan de hand van een aantal grote evenementen.

De reguliere rondleidingen op de zaterdagen en de speciale aanvragen op de andere dagen hebben de aantallen van 1989 verre overtroffen. Het aantal rondleidingen in buitenlandse talen is ten opzichte van 1989 enorm toegenomen. Op zaterdag 23 juni werd er een extra Vriendendag gehouden in verband met de overdracht van de in opdracht van de Vriendenkring gerestaureerde naamborden in de Grote Kerk.

De leden is toen de mogelijkheid geboden onder begeleiding van de rondleiders de borden te bezichtigen in de kamers die normaal gesproken niet toegankelijk zijn voor de bezoekers. Velen uwer hebben van deze gelegenheid gebruik gemaakt.

Als het grootste evenement in 1990 kan genoemd worden de internationale Frans Halstentoonstelling in Haarlem van 12 mei t/m 21 juli.

Gedurende deze periode heeft de werkgroep dagelijks tussen 13.00 en 16.00 uur het hoogkoor van de kerk bemand om de bezoekers in de gelegenheid te stellen het graf van Frans Hals te bezoeken.

In genoemde periode mocht de werkgroep 16.261 bezoekers ontvangen met een hoogste aantal van 681 op één middag. Aandacht is besteed aan de 5.000-ste, de 10.000-ste en de 15.000-ste bezoeker, resp. de heer Van Mourik, mevr. Ute Paucks en de heer Fallenstein. Zij kregen een extra rondleiding en ontvingen een attentie.

De Open Monumentendagen en de Bavodag waren ook twee druk bezochte dagen, waar alle rondleiders nauw bij betrokken zijn geweest.

Zaterdag 15 december heeft de werkgroep voor de vierde maal in successie de rondleiding in kerstseer georganiseerd. De kerk was sfeervol verlicht door de kronen, de wandverlichting en de kaarsen in het koorhek. De 800 bezoekers wandelden door de kerk en genoten van het orgelspel van Piet Hulbos en het trompetspel van Jan Leuven, waarbij de rondleiders het schoons in de kerk verklaarden. De slingerproef is deze middag regelmatig gedemonstreerd en om zich enigermate te verwarmen kon men zich in de Brouwerskapel te goed doen aan de warme chocolademelk. Voor de jeugd was weer de bekende speurtocht in de kerk uitgezet.

In deze terugblik mag niet onvermeld blijven de goede samenwerking met de medewerkers van het kerkelijk bureau en het tijdelijke kostersechtpaar, de familie Van Turen. Van hen werd op gepaste wijze afscheid genomen. Het nieuwe kostersechtpaar, de familie Kroneman, hebben we hartelijk welkom geheten en we rekenen op een goede samenwerking.

De werkgroep ziet het seizoen 1991 vol vertrouwen tegemoet; het aantal aangevraagde rondleidingen stemt ons hoopvol.

Op 30 maart jl. zijn de reguliere rondleidingen om 11.00 en 14.15 uur weer begonnen.

Namens de werkgroep rondleiders,
R. Bogaart (coördinator).

Oproep aan de leden

Het Aktie-comité 'Red de toren!' wil graag in contact komen met mensen die willen helpen om deze aktie tot een succes te maken.

Wij zoeken medewerking voor secretariële/administratieve ondersteuning.

Reakties graag aan:
Aktie-comité Red de Toren!
t.a.v. H.J. Boersma
Postbus 5291,
2000 CG Haarlem.

BRANDWEER HAARLEM "BRAND" LOS IN 1991

Een brandweer is er in elke gemeente wel, maar één die 300 jaar bestaat, met een personeelsvereniging van 100 jaar oud, mag natuurlijk wel uniek genoemd worden; hiermee behoort zij tot de oudste van Nederland.

In de gemeente Haarlem is dit het geval. De Haarlemse brandspuitgasten zijn dan ook geenszins van plan dit unieke gebeuren aan zich voorbij te laten gaan en organiseren een feest met verschillende evenementen.

De Haarlemse brandweer nodigt iedereen uit om deze bijzondere gebeurtenis mee te beleven.

Tentoonstelling

Op 22 juni verricht minister I. Dales de officiële opening in de Vleeshal van een bijzondere brandweertentoonstelling. De tentoonstelling is samen met het Frans Halsmuseum opgezet en bestaat uit een groot aantal verschillende objecten zoals documenten, prenten, fotomateriaal, handgereedschappen, maquettes. Bezoekers mogen zelf experimenten uitvoeren en voor scholen is een educatief programma opgenomen.

Jubileumloop

Zo start op 9 juni om 13.00 uur een Jubileumbrandweerloop voor jong en oud, van trimmer tot wedstrijdloper, op verschillende afstanden.

Daarin wordt tevens opgenomen de nationale brandweerkampioenschappenwedstrijd van 15 km.

Voor iedere deelnemer/ster ligt een herinnering klaar, speciaal voor dit evenement gemaakt.

Belangstellenden kunnen zich op 9 juni vanaf 11.00 uur aanmelden bij post Schalkwijk, Floris van Adrichemlaan 90.

Historische optocht

Op 22 juni is er een 1,5 kilometer lange historische optocht van brandweervoertuigen. Met onder andere een stoombrandspuit uit 1884, maar ook de nieuwste autospuit uit 1991. De brandspuiten die getrokken worden door paarden zijn hier uiteraard niet weg te denken en doen mee aan de optocht.

Kortom, meer dan de moeite waard om deze optocht te aanschouwen.

Op de Grote Markt is van alles te beleven: antiek en splinternieuw brandweermateriaal staat opgesteld, voorlichtingsstand over de brandweer, muziekgroepen, terrasjes, spelletjes en noem maar op.

Regionale demonstratie

Op 7 september is er in samenwerking met tien korpsen uit de regio Zuid- en Midden-Kennemerland een grootse regionale demonstratie waarbij de brandweer laat zien, dat zij nog veel meer doet dan alleen maar blussen.

Deze demonstratie bestaat bijvoorbeeld uit het optreden van de brandweer bij rampen in vredetijd, het in scène zetten van een auto te water en een ongeval met zéér gevaarlijke stoffen.

Alle brandweerkorpsen uit de hele regio werken aan de spectaculaire demonstratie mee.

Alle demonstraties worden een aantal keren herhaald.

Er wordt voor al deze evenementen op behoorlijk wat belangstelling gerekend.

Congres brandweer commandanten

Op 26 september zal Haarlem voor twee dagen gastheer zijn voor 300 congresgangers uit binnen- en buitenland. De congresgangers worden door het gemeentebestuur ontvangen in de Gravenzaal van het stadhuis in Haarlem. Het congres zelf wordt gehouden in de concertzaal en heeft als thema "Brandweer en het milieu".

ORGELBESPELINGEN / ORGAN RECITALS 1991
GROTE OF ST. BAVOKERK - HAARLEM

Toegang vrij / Free entrance

dinsdag	20.15 - 21.15 uur	Tuesday 8.15 - 9.15 p.m.
donderdag	15.00 - 16.00 uur	Thursday 3.00 - 4.00 p.m.
dinsdag	14 mei	Jos van der Kooy, stadsorganist
dinsdag	21 mei	Jos van der Kooy
dinsdag	28 mei	Wim van Beek
dinsdag	4 juni	Jos van der Kooy
dinsdag	11 juni	Jos van der Kooy
dinsdag	18 juni	Michael Hedley
dinsdag	25 juni	Ben van Oosten
donderdag	27 juni	Jos van der Kooy
dinsdag	2 juli	Albert de Klerk
donderdag	4 juli	Jos van der Kooy
dinsdag	9 juli	Henny Heikens / Paul Kieviet
donderdag	11 juli	Jan van de Laar
dinsdag	16 juli	Simon Preston (Engeland)
donderdag	18 juli	Jos van der Kooy
dinsdag	23 juli	John Scott (Engeland)
donderdag	25 juli	Aart Bergwerff
dinsdag	30 juli	Jos van der Kooy
donderdag	1 augustus	Jos van der Kooy
dinsdag	6 augustus	Piet Kee
donderdag	8 augustus	Luk Bastiaens (België)
dinsdag	13 augustus	Jos van der Kooy
donderdag	15 augustus	Anton Pauw
dinsdag	20 augustus	Harald Vogel (Duitsland)
donderdag	22 augustus	Bernard Bartelink
dinsdag	27 augustus	Kees van Eersel
donderdag	29 augustus	Jos van der Kooy
dinsdag	3 september	Sandra Soderlund (U.S.A.)
donderdag	5 september	Jos van der Kooy
dinsdag	10 september	Folkert Grondsma
dinsdag	17 september	Piet Kee
dinsdag	24 september	Jos van der Kooy
dinsdag	1 oktober	Marco bij de Vaate
dinsdag	8 oktober	Concert ter ere van Mozart Koor Kathedrale Basiliek St. Bavo o.l.v. Fons Ziekman Dicuwke Aalbers - sopraan Jos van der Kooy - orgel
dinsdag	15 oktober	Jos van der Kooy

Excursies naar het orgel

zaterdag: 13.00 - 14.00 uur

29 juni	Jos van der Kooy	17 augustus	Jos van der Kooy
20 juli	Piet Kee	31 augustus	Piet Kee
27 juli	Jos van der Kooy	21 september	Jos van der Kooy
10 augustus	Jos van der Kooy		

Toegangsbewijzen à f 1.— verkrijgbaar (max. 25 personen per excursie) bij het Kerkelijk bureau, Oude Groenmarkt 23, Haarlem, telefoon 023 - 32 43 99.

Gelegenheid tot bespeling Müllerorgel

Aan zowel vakstudenten als gevorderde amateurs wordt de gelegenheid geboden het orgel te bespelen op de volgende zaterdagen: 7, 28 september en 12 oktober a.s.
Inlichtingen: afd. culturele zaken, tel. 023 - 171 213 / 513.

BEIAARDCONCERTEN / CARILLON RECITALS 1991

Zomeravondconcerten / Summer evening recitals

Grote- of St. Bavokerk

19.15 - 20.05 uur

(Voorafgaand aan de orgelconcerten)

St. Bavos

7.15 - 8.05 p.m.

(Preceding the organrecitals)

2 juli

Bernard Winsemius – stadsbeiaardier
(rondom Mozart)

9 juli

Carlo van Ulft (Venlo)

16 juli

Bernard Winsemius
(rondom Mozart)

23 juli

Henri Groen (Barneveld)

30 juli

Eddy Mariën (Mechelen)

6 augustus

Addie de Jong (Rotterdam)

13 augustus

Bernard Winsemius
(rondom Mozart)

20 augustus

Bernard Winsemius
(rondom Mozart)

Beiaardbespelingen gedurende de zomertijd

Grote- of St. Bavokerk

maandag 14.30 - 15.30 uur

vrijdag 12.45 - 13.15 uur

Carillon-recitals during the summerseason

St. Bavos

Monday 2.30 - 3.30 p.m.

Friday 12.45 - 1.15 p.m.

Bakenesserkerk

vrijdag 11.30 - 12.00 uur

Bakenesser church

Friday 11.30 - 12.00 a.m.

Luisterplek o.a. Stadstuin, ingang vanaf de Grote Markt, 2e zijstraat rechts van de Smedestraat (Morinnesteeg).

De beiaarden van Haarlem

In 1661 bestelde het gemeentebestuur van Haarlem bij François Hemony (Amsterdam) een nieuwe beiaard voor de Grote- of St. Bavokerk, bestaande uit 32 klokken op basis *des'*. Enige jaren later voegde Pieter Hemony nog 3 klokken aan de bestaande reeks toe.

Tezelfdertijd bestelde men een uit 24 klokken bestaande beiaard voor de Bakenessertoren.

Kennelijk ging het de gemeente financieel voor de wind, want er werd ook nog enige tijd onderhandeld over de levering van een klokkenspel voor de stadhuistoren.

Anderhalve eeuw later was het economische tij duidelijk gekenterd: wegens gebrek aan financiële middelen werden de klokken van de Bakenessertoren in 1809 verkocht!

In de jaren '60 van deze eeuw werd het Bavocarillon gerestaureerd: de 10 zwaarste Hemonyklokken werden gehandhaafd, de overige 25 werden vervangen door nieuwe, naar het oorspronkelijk model gegoten. Door toevoeging van 12 nieuwe klokken omvat de beiaard thans 4 oktaven.

De 25 uit het Bavocarillon vrijgekomen klokken vonden een passende bestemming in de Bakenessertoren, die daarmee, na anderhalve eeuw te hebben gezwogen, zijn carillon terugkreeg. Interessant is dat deze beiaard zoveel mogelijk in 17e eeuwse stijl (mechanieken, verbindingen, klepels enz.) werd ingericht.

BAVO KRONIEK

Voorzitter J.A.H. Post, van Kinsbergenstraat 50, 2014 DJ Haarlem
Secretariaat P. Klaassen, Leidsestraat 62, 2013 XM Haarlem, tel. 023 - 32 31 04
Penningmr. H. Deurloo, Herenweg 126c, 2101 MS Heemstede, tel. 023 - 28 45 19
Postrekening Vrienden van de Grote Kerk: 36 18 800

Beste vrienden en vriendinnen,

Op de laatste gehouden ledenvergadering hebben de aanwezige leden toestemming gegeven voor twee projecten, te weten: de restauratie van de pilaar-schilderingen in de Grote Kerk en het mede conserveren van een tapijt, voorstellende "Het Kasteel oud HAERLEM".

Wat betreft het 1e project. Op 24 september a.s. komt de kleine advies-commissie bijeen om te bespreken: wie het tapijt gaat restaureren, wat het kost en wanneer het project gereed moet en kan zijn? Aan deze bespreking neemt tevens deel de heer A. v.d. Steur namens het Restauratiefonds Grote Kerk. Het fonds heeft n.l. de wens te kennen gegeven financieel deel te nemen aan dit project.

Het 2e project loopt minder goed. Onze kring is akkoord, evenals de Vrienden Frans Hals-museum. De Vereniging Haarlem beraadt zich nog over ons voorstel om met de drie organisaties dit tapijt aan "Haarlem 750-jaar" te schenken. In de novemberuitgave komen wij op de projecten terug.

Wel treft u een artikel van mevrouw Lugtigheid aan, waaruit de noodzaak van onze actie duidelijk blijkt. Het tapijt zal op onze Bavodag voor een dag te bezichtigen zijn.

Ook dit jaar worden op 14 en 15 september weer de Haarlemse Monumentendagen gehouden. In samenwerking met de werkgroep, welke reeds jaren deze dagen voorbereidt, is besloten een tekenwedstrijd voor kinderen te organiseren. De kinderen kunnen een tekening maken van de Grote Kerk en haar naaste omgeving. Een jury, o.l.v. wethouder A.P. Marselje, zal de tekeningen beoordelen. Onze kring is vertegenwoordigd door mevrouw Faber. De tekeningen zullen allemaal te zien zijn tijdens de Bavodag in de Grote Kerk waar wethouder Marselje ook de prijswinnaars bekend zal maken.

Met hopelijk veel 'jonge kunstenaars', het tapijt, de orgelmuziek en de koren Cecilia en het Aalsmeers meisjeskoor in de kerk, zal de Bavodag 1991 zeker weer veel bezoekers naar de kerk brengen. De heer Cornet is enkele weken geleden naar Laren geweest en kwam aldaar tot de ontdekking dat daar geen Bloemententoonstellingen meer worden gehouden. Derhalve geen bezoek aan Laren. Tijdens ons gezamenlijk bezoek aan Delft, waar wij besprekingen voeren over het vervaardigen van een wandbord met als voorstelling de Grote Kerk, kwamen we op het idee om de Nieuwe Kerk in Delft te bezoeken in plaats van een middagtocht naar Laren. Onze kring is altijd zeer actief om naast de Grote Kerk ook andere belangrijke historische objecten binnen de poorten van Haarlem te bezoeken. Velen van u waren te gast bij de rondleiding tijdens de grote Frans Hals tentoonstellingen. Het bestuur is zeer verheugd u de mogelijkheid te kunnen bieden nader kennis te maken met de oudste museum van Nederland, het Teylers Museum, waar wij, onder deskundige leiding, op 2 zaterdagen een rondleiding krijgen. Natuurlijk bent u er al eerder geweest, maar nu bestaat de mogelijkheid om over de totale collectie nader geïnformeerd te worden. Het bestuur hoopt dat u van deze gelegenheid gebruik zult maken.

Via Mevrouw Zetteler van het Frans Hals Museum, is het bestuur in contact gekomen met de afdeling public relations van het Rijksmuseum. In december a.s. zal daar de grote Rembrandt tentoonstelling geopend worden. In de no-

vember-uitgave zult u kunnen lezen op welke data u zich kunt inschrijven voor een rondleiding over deze tentoonstelling.

De afgelopen jaren zijn er in Haarlem enkele belangrijke organisaties in het leven geroepen. Een daarvan is de Stichting "De Houten Haarlemmer". deze stichting zet zich in voor een adoptie- en donateursplan ten behoeve van het herstel van de Haarlemmerhout.

Dit streven trok ook onze aandacht en gezien de binding tussen onze Grote Kerk - als centraal historisch gebouw in de binnenstad - met de Hout, waar op de Baan de beroemde Haarlemse schutters hun oefeningen hielden, is besloten dat ook onze kring een boom adopteert. Het is een beuk geworden in vak 26 op de hoek Wagenweg-Spanjaardslaan.

De afgelopen jaren is door het bestuur zeer veel tijd besteed om de door u beschikbaar gestelde gelden te besteden aan restauraties in en aan de Grote Kerk. Met het project 1992-1995 zal er door u ruim f. 1.000.000,- aan restauraties zijn bijgedragen.

In de afgelopen jaren zijn er in Haarlem enkele andere Vriendenkringen opgericht. Op zichzelf geen enkel probleem. Met de Vrienden Frans Hals Museum is er een zeer goed contact, daar ik als adviseur in het bestuur zitting heb. Met de anderen is er geen of zeer weinig contact. Meer contact zou zeer goed zijn.

Naast de projecten zal en moet uw bestuur aandacht gaan besteden aan de PR. Op verzoek van de leden, maar ook van de medewerkers (o.a. rondleiders), is het bestuur gaan praten met pr-bureau Van Luyken te Bloemendaal, Europa's grootste pr-bureau. Van Luyken beschikt over zeer veel ervaring, ook juist op historisch gebied. Een medewerker van het bureau, de heer C. Moerman, zal plannen ontwikkelen voor een info-folder over het nut en de werkzaamheden van de kring, een aanmeldingskaart voor nieuwe leden en een vernieuwde uitgave van de kroniek. Dit alles kost geld, doch gezien de wens van de Vrienden om in samenwerking met o.a. kerkvoogdij, gemeente Haarlem en nog vele anderen de komende jaren nog veel restauraties en pr voor de mooie Grote Kerk te verrichten, is het zeer goed om zich door een deskundige te laten informeren over de mogelijkheden meer in de publiciteit te komen, nieuwe leden te maken en de kroniek nog meer als contact-middel tussen leden en bestuur van de kring te laten fungeren.

Daarom zal deze kroniek de laatste zijn in de huidige vorm. De volgende zal er inhoudelijk anders gaan uitzien. Het huidige bestuur is zeer verheugd naast de projecten ook dit belangrijke onderdeel te kunnen uitwerken voordat in 1993 de nieuwe voorzitter zijn werk zal aanvangen.

Beste vrienden, de komende maanden vinden er weer enkele manifestaties plaats, wij hopen u daar te mogen begroeten.

Noteert u alvast onderstaande data's.

14 en 15 september: Haarlemse Monumenten dagen
5 oktober: Bavodag 1991
22 oktober: bezoek Nieuwe Kerk te Delft

26 oktober: 11 uur bezoek Teylers Museum
2 november: 11 uur bezoek Teylers Museum

*Namens het bestuur
J.A.H. Post
voorzitter*

PROGRAMMA BAVODAG 1991 zaterdag 5 oktober

- 11.00 uur Orgelconcert door Jos v.d. Kooi met medewerking van Ad Klinke trompet met werken van o.a. Händel en Purcell
- 11.30 uur Uitleg over de Conservering van het tapijt Kasteel van Haarlem door mevrouw Lugtigheid
- 11.45 uur Rondleiding en Slingerproef
- 13.15 uur Rondleiding en Slingerproef
- 14.00 uur Prijsuitreiking tekenwedstrijd door wethouder Marselje
- 14.30 uur Uitleg over de Conservering van het tapijt kasteel van Haarlem door mevrouw Lugtigheid
- 15.00 uur Kooruitvoering door Kon. Mannenkoor Cecilia en het Aalsmeers Meisjeskoor
- 16.00 uur Samenhang o.l.v. Jan Schouten

Het programma voor deze dag is vanaf 11.00 uur op de Bavo-dag in de kerk te verkrijgen.

Koffiehoek en verkoop stand staan ook dit jaar voor u weer gereed. Toegang gratis.

BEZOEK AAN DE NIEUWE KERK TE DELFT

Bij voldoende deelname organiseren wij op DINSDAG 22 OKTOBER a.s. een bezoek aan de Nieuwe Kerk te Delft.

Wij zullen in deze fraaie kerk worden rondgeleid, waarin zich het gerestaureerde mausoleum van Willem van Oranje bevindt, omringd door munumenten van het huis van Oranje.

Na het bezoek en de rondleiding krijgt U gelegenheid om zelf de gezellige stad te bezichtigen.

Wij vertrekken om 12.00 uur van het Stationsplein perron K te Haarlem, terugkomst om 18.00 uur.

De prijs van dit bezoek is f 27,50 per persoon.

Hierbij is inbegrepen:

Vervoer per bus naar Delft v.v.

Entree en rondleiding kerk

Drankje en hapje op terugweg

Fooi chauffeur

Zij die aan dit bezoek wensen deel te nemen dienen het verschuldigde bedrag voor 5 oktober a.s. over te maken op giro-rekening 3618800 van de Penningmeester Grote Kerk te Heemstede, onder vermelding "Delft"

Het Bestuur

TEYLERS MUSEUM

Wij nodigen u uit voor een bezoek aan het mooie museum Teyler, gelegen aan het beroemde Spaarne. Er zal een rondleiding worden gegeven zodat u kennis kunt maken met de gehele collectie. Bij voldoende deelname zal op zaterdag 26 oktober en zaterdag 2 november steeds om 11.00 uur v.m. dit bezoek plaatsvinden.

Hebt u interesse, dan verzoeken wij u zich spoedig bij de heer Deurloo op te geven!

Uw aanmelding is dan geldig, als het bedrag voor de rondleiding op de giro is binnengekomen. U ontvangt dan een bevestiging. Deze moet u bij u hebben als entreebewijs.

De rondleiding zal 1 uur duren en de groepen zijn niet groter dan 25 personen.

De kosten zijn, inclusief entree, rondleiding en porto-kosten f 7,- p.p. Dit bedrag kan overgemaakt worden op de giro 3618800 t.n.v. penningmeester Grote Kerk Haarlem, onder vermelding van Teylers Museum '91.

Het bestuur

HAARLEMSE MONUMENTEN DAGEN 1991

Vijf jaar geleden gingen ze met vliegende vaandels en slaande trom van start, de Haarlemse Open Monumenten Dagen. Nu, bij het eerste lustrum, kunnen we konstateren dat die Haarlemse Open Monumenten Dagen een heel eigen plaats hebben veroverd binnen het grote aantal evenementen dat Haarlem jaarlijks kent.

Ook dit jaar komen monumentenliefhebbers en kenners weer volop aan hun trekken. Net als in de voorafgaande jaren zetten zo'n veertig grote en kleine, oude en nieuwe monumenten op 14 en 15 september hun deuren wijd open.

Natuurlijk zet ook Haarlems grootste monument, de Grote Kerk, haar deuren voor bezoekers open. En ongetwijfeld gaan heel wat mensen van de gelegenheid gebruik maken om onder deskundige leiding meer te weten te komen van de kerk en haar geschiedenis.

Extra aandacht is er dit jaar voor de woonhuismonumenten, in het bijzonder de Haarlemse hofjes. Deze zijn bijna allemaal gerestaureerd en ook sommige tuinen hebben een flinke opknappbeurt gekregen. Reden voor de stichting Haarlemse Hofjes en de gemeente deze unieke woonvorm eens extra te belichten. Op het programma staat dan ook niet alleen de openstelling van de hofjes, maar ook een tentoonstelling over de restauratiegeschiedenis in de Rafter.

Helemaal zeker is het nog niet, maar ook dit jaar kan waarschijnlijk een nieuw, bijzonder pand aan de lijst van opengestelde monumenten worden toegevoegd. Het voormalig bisschoppelijk paleis aan de Jansstraat, waar nu de rechtbank in gevestigd is.

Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst. Dat moet ook het bestuur van de Vrienden van de Grote Kerk gedacht hebben toen ze de werkgroep Haarlemse Open Monumenten Dagen benaderde met de plannen een tekenwedstrijd te houden. Dat die plannen enthousiast ontvangen werden kunt u zich wel voorstellen. Want voordat er door de jeugd getekend kan worden moet er eerst naar monumenten worden gekeken en dat is nu net de bedoeling van de Open Monumenten Dagen.

Omdat ook de vrienden binnen hun familie-of kennissenkring ongetwijfeld kunstenaars "in de dop" hebben, iets meer over de tekenwedstrijd. Het onderwerp "Haarlem rondom de Grote Kerk" laat ruimte genoeg voor een geheel eigen interpretatie. De wedstrijd staat open voor kinderen van 0 tot 12 jaar. Binnen deze groep zijn vier leeftijdscategorieën gemaakt, van 0 tot 5 jaar, van 5 tot 7 jaar, van 7 tot 10 jaar en van 10 tot en met 12 jaar. Kinderen kunnen zowel individueel als in een groep, bijvoorbeeld met de klas, deelnemen.

Natuurlijk zijn er voor de winnaars in elke groep leuke prijzen. Maar in elk geval worden alle tekeningen tentoongesteld in de kerk tijdens de BAVO-dag van 5 oktober.

De werkgroep Haarlemse Open Monumenten Dagen hoopt veel Vrienden van de Grote Kerk tijdens de Open Dagen te mogen begroeten. Voor meer informatie kunt u tijdens de dagen altijd terecht in het informatiecentrum in de Vierschaar van het stadhuis.

TEYLERS MUSEUM: HET OUDSTE MUSEUM VAN NEDERLAND

Teylers Museum, gelegen aan het Spaarne in Haarlem, is uniek in zijn collectie en gebouwen. Architectuur en inrichting vormen een eenheid die sinds 1784 niet is aangetast.

Al in 1756 bepaalde de rijke zijde- en lakenkoopman Pieter Teyler van der Hulst dat zijn enorme vermogen aangewend moest worden voor onder andere "de bevordering van de kunst en wetenschap". Na zijn dood in 1778 was zijn testament de aanzet tot het bouwen van een "Boek en Konstzael", de Ovale Zaal van Teylers Museum. Vanaf 1784 is het museum toegankelijk voor Publiek. Daarmee is Teylers Museum het oudste museum van Nederland.

Teylers Museum is wereldberoemd. Vanuit de gehele wereld komen bezoekers de museumschatten bewonderen. De collectie omvat fossielen, mineralen, natuur- en scheikundige instrumenten, astronomische en technische modellen, munten en penningen, boeken, tekeningen, prenten en schilderijen die ook in wisselende exposities worden getoond. Recente tentoonstellingen waren onder meer 'In de ban van de berg. Twee eeuwen klimmen op de Mont Blanc' en 'Guerino 1591-1666. Meesterwerken der tekenkunst'

'KASTEEL OUD HAERLEM' HANGT AAN EEN ZIJNDE DRAADJE, of:

waarom juist dit wandkleed een opknapbeurt verdient.

Ook voor Haarlem is de zeventiende eeuw een gouden tijd geweest. Niet in de laatste plaats door de inkomsten uit de textielindustrie. Tot ver uit het buitenland werd het vuile linnen naar deze stad gebracht, omdat het zuivere duinwater en de royale bleekvelden de omgeving hier uitermate geschikt maakten voor het wassen en bleken van linnengoed en fijne kanten kragen.

Vanzelfsprekend wilde de burgerij laten zien dat het haar goed ging. En zoals het in die tijd gebruikelijk was, werd dit onder andere gedaan door het stadhuis met kunstwerken te versieren. Wandtapijten stonden daarbij in hoog aanzien. Voor een groot tapijt, mooi en fijn geweven en van de beste materialen, moest men de nodige dukaten neertellen. De kostbare tapijten waren de weergaven van de rijkdom van de burgers.

In het huidige stadhuis van Haarlem kan men nog steeds een aantal van deze tapijten bewonderen. Hoewel de tand des tijds de eens zo heldere kleurenpracht heeft verminderd, zijn de tapijten ook nu nog indrukwekkend om te zien.

Het is niet exact meer te achterhalen hoeveel tapijten het stadhuis rijk is geweest. Maar van drie weet men het zeker, dit zijn 'De val van Damiate' en de 'Wapenvermeerdering' die beide van oudsher in de 'Vroedschapskamer' hingen en nog steeds hangen, en een tapijt dat speciaal voor de burgemeesterskamer is geweven. Dit laatste tapijt heet 'Kasteel Oud Haerlem', en het ligt al sinds 1976 opgeslagen in het depot van de Werkplaats tot Herstel van Antiek Textiel, omdat het te slecht is om te kunnen hangen. Dit is zeer spijtig. Want juist dit tapijt zou door alle Haarlemmers gezien moeten worden, omdat het zo bij Haarlem hoort en zo mooi de sfeer van de oude tijd weergeeft.

Het tapijt is groot en bijna vierkant: het meet 3,26 m (h) bij 3,46 m (b).

Het dateert van 1668 en afkomstig van de tapijthandelaar Maximiliaan van der Gucht, die in Delft en Gouda weverijen had. Wat we zien is allereerst een zeer brede sierrand met slingers van fruit en bloemen. Zo zijn appels en druiven te herkennen maar ook granaatappels, pioenrozen en irissen. Op elke hoek is een wapen ingeweven. Rechts beneden het huidige wapen van Haarlem, met de vier sterren, het zwaard en het kruis. Links onder het wapen voor de vermeerdering, dat

wil zeggen alleen vier sterren. Rechtsboven, het oudste wapen van Haarlem: de dode boom. Linksboven een wapen dat door een kruis in vier vlakken is gedeeld, elk met drie vogeltjes erin geplaatst. Waarschijnlijk is dit een oud familiewapen.

Deze brede sierrand omlijst een 'doorkijkje'. Tussen de bomen van een bos kijkt men uit over de velden. Op de achtergrond ligt een kasteel met torentjes en trapgevels. Een brug ligt over een slotgracht. Daarin drijven twee zwanen.

Uit het bos komen een rijk uitgedoste man en vrouw te paard aangereden. De vrouw gekleed in fraaie rokken en brede kragen, heeft een waaier in de hand. Haar paard wordt geleid door een knecht. De man te paard, met hoed waarop een zwierige veer, heeft een valk op zijn rechterarm. De valk heeft nog een rood kapje op de kop. In de lucht vechten twee vogels: een daarvan is zeker de valk van een andere man, die vanaf de grond nauwlettend de strijd gadeslaat.

Het onderwerp van dit tapijt zou dus 'een galante valkenjacht' genoemd kunnen worden, al heeft juist het kasteel op de achtergrond het tapijt zijn naam gegeven. Kasteel Oud Haerlem heeft ooit bestaan. Maar in 1668 was er al niet veel meer over. Hoe echt de valkenjacht en het kasteel ook zijn uitgebeeld, de voorstelling als geheel was toch gebaseerd op fantasie. Dit is vooral goed te zien aan bepaalde details op de voorgrond. Jagers met honden completeren de valkenjacht, alleen het perspectief is zodanig vertekend dat de mannen op de voorgrond net zo groot zijn als de planten. Daardoor lijken ze op dwergen.

Hoe moet men dit tapijt beoordelen? Ondanks de verschoten kleuren, is de voorstelling pakkend, en hoe beter men kijkt, hoe meer verrassende details men ontdekt. Maar was het ook een kostbaar tapijt?

De prijs van een tapijt werd in de 17e eeuw bepaald door de fijnheid van het weefsel en de gebruikte materialen. Meestal weefde men met wol en zijde. Zijde moest van ver geïmporteerd worden en was daardoor zeer duur. Hoe meer zijde er in een wandkleed verwerkt werd, hoe kostbaarder het dus was. Zijde in tegenstelling tot wol, is een kwetsbaar materiaal, waardoor de levensduur van de materialen tot enkele honderden jaren kan verschillen. Zijde in wandtapijten is dan ook altijd de zwakste schakel. In dit wandkleed is 'maar' zo'n 15% zijde verwerkt. De vraag die men zich nu kan stellen is: hield men in 1668 rekening met de zwakte van zijde, en koos men voor een tapijt met een grotere duurzaamheid, of dacht men juist meer aan zijn portemonnaie? Naar het antwoord kunnen we nu alleen gissen. Het gevolg van de keus is in ieder geval wel, dat we nu nog steeds een tapijt hebben, dat mooi geweven is, met een typisch Haarlemse voorstelling, waarvan de staat redelijk is.

Toch kan dit tapijt niet opgehangen worden.

Zonder al te zeer in technische details te vervallen, kan men stellen dat het tapijt uitgezakt is. Daardoor ontstaan gleeën, Zwakke plekken, die ook dit tapijt kent, worden daardoor te veel belast. Verder zijn de randen uitgerafeld.

Kortom, het is niet meer verantwoord om het tapijt zo op te hangen, er zal altijd meer schade door worden veroorzaakt. Om zoveel mogelijk de waarde en de authenticiteit van het tapijt te bewaren, zal het geconserveerd moeten worden. Het wordt in zijn totaliteit op een stevige maar soepele steunvoering genaaid. Zwakke delen krijgen daarbij extra aandacht. Het tapijt vertoont geen ernstige gaten. Het is dan ook niet nodig, als dat al wenselijk zou zijn, om delen opnieuw in te weven. Bij de conservering wordt ernaar gestreefd zo min mogelijk zichtbaar te werken, zodat ook op de lange duur de behandeling het originele uiterlijk van het tapijt niet verstoort. Misschien zullen sommigen na afloop van de behandeling verbaasd of zelfs teleurgesteld zijn, omdat de zeer intensieve en daardoor kostbare behandeling zo weinig zichtbaar is. Maar men moet zich vooral realiseren dat de conservering meer het karakter heeft van een werk achter de schermen: het geeft het tapijt weer stevigheid om zo mogelijk weer vele decennia op een verantwoorde wijze te hangen.

Wanneer het daarbij ook nog in een klimatologisch gecontroleerde ruimte wordt tentoongesteld, zodat vocht en warmte geen schade kunnen utruchten, dan zou helemaal aan alle eisen zijn voldaan....

Maar in ieder geval zal de Haarlemse bevolking in het feestjaar 1995 weer kunnen genieten van een wandtapijt dat die aandacht ten volle verdient.

D. Lugtigheid

BESTUURSAMENSTELLING PER 1-07-91

Voorzitter: J.A.H. Post
1e Secr.: P. Klaassen
1e Penn.mr.: H. Deurloo
2e Penn.mr.: L. Cornet
Leden: J. Broek Roelofs
H. Boersma
S.G.A. Kaatee
Adviseurs: H. van Kempen
H.L. Vermaire

INVENTARISATIE-ONDERZOEK -concept-

Doel: opzetten een vertegenwoordigend orgaan van groepen die zich bezighouden met monumentenbeleid en die door een gezamenlijke presentatie en pleitbezorging een betere belangenbehartiging tot stand willen brengen;

Taken;

- afstemmen van programma's en activiteiten/ evenementen
- bundeling en uitwisseling van kennis en kunde
- maken van werkafspraken en vaststellen procedures
- bepleiten van wensen/doelen bij de gemeente en/of de politiek
- evaluatie en verslaglegging

Realisatiefasen:

- a. formuleren onderzoeksopzet
- b. vaststellen groepen c.q. onderzoekseenheden
- c. formuleren vragenlijst
- d. afnemen vragenlijst en verwerking gegevens
- e. rapportage
- f. evaluatie
- g. uitnodiging aan deelnemers voor 1e bijeenkomst

Een voorlopige lijst van belangengroepen/participanten-inspé;

1. Vrienden van de Grote Kerk
2. Vrienden van Frans Hals museum
3. Vrienden van Teylers museum
4. Vrienden van Historisch Museum Zuid-Kennemerland e.o.
5. Ned. Foto- en Grafisch Centrum
6. Vrienden van Architectuur Bouwhistorisch Centrum
7. Stichting Bouwhistorie Haarlem
8. Centr. Historische Instellingen
9. Stichting Monumenten Noord-Holland

*Haarlem, 10 augustus 1991
Hilbrand Boersma*

Betreft:

BERICHT VAN AKTIECOMITÉ "REDT DE TOREN" t.b.v. Bavokroniek

Beste Bavovrienden,

In de vorige Bavokroniek heeft u misschien gelezen over ons voornemen actie te willen voeren voor herstel van de toren van de Grote Kerk. Deze actie zal niet worden gehouden. Het actiecomité 'Redt de Toren!' besloot hiertoe op grond van gegevens, onder meer uit het in mei j.l. verschenen Meerjaren-Programma Restauratie Monumenten 1992-1997 van de afdeling Monumentenzorg Haarlem. Inmiddels heeft het actiecomité zich opgegeven. Hierbij een kort verslag.

Met de actie 'Redt de Toren!' was het ons doel aandacht te vragen voor de slechte staat van onderhoud van de toren. We wilden daarmee bereiken, dat het herstel (bestrijding van de Bonte Knaagkever en de restauratie) van de toren werd bespoedigd, en zou afgerond bij de viering van het 750-jarig bestaan van de stad Haarlem in 1995. Daarbij wilden we bekijken of we een tweede taak ten uitvoer konden brengen: het werven van fondsen, speciaal voor de toren.

Het actiecomité besloot de actie om twee redenen niet uit te voeren. Te weten;

De staat van de toren bleek 'matig' te zijn, en niet heel slecht, zoals wij hadden verondersteld. Andere monumenten zijn, wat betreft hun technische onderhoudsstaat, er slechter aan toe. De voortgang van restauratiewerkzaamheden aan 'middelgrote' monumenten komt in het gedrang door ongunstige begroting voor grote restauratieprojecten. De komende jaren dreigt een ernstige subsidietekort. Dit betekent een forse aanslag op Haarlems monumentale have, en een actie gericht op alleen de toren zou geen recht doen aan de werkelijke omvang van het probleem.

De tweede reden is een praktische: de bestrijding van de kever en de restauratie kunnen niet worden versneld, omdat daarvoor geen budgetreservering is gedaan en omdat voor de bestrijding van de kever eerdere verzoeken aan reguliere subsidieverstrekkende instanties werden afgewezen. Bij de afdeling Monumentenzorg probeert men nu, speciaal voor 'onze' toren, alternatieve financieringsbronnen aan te boren.

Kunnen wij wat doen als het gaat over problemen inzake financieel beheer van Haarlem's monumenten? Want hoewel de vereniging Vrienden van de Grote kerk zich niet bezighoudt met zaken als 'groot onderhoud' en met monumentenbeheer in brede zin, wij mogen niet onze ogen sluiten voor de gevolgen van het overheidsbeleid voor onze monumenten.

De afdeling Monumentenzorg wil zelf aanzet geven tot discussie over de noodzaak tot integraal beheer en meer samenwerking met andere beleidsterreinen. De veranderde maatschappelijke werkelijkheid correspondeert niet meer met de doelstellingen van de monumentenzorg. Bij de discussie over herformulering van deze doelen mag een reactie worden verwacht van monumentenvrienden en hun belangengroepen.

Op dit moment bestaat daarvoor geen overkoepelend, bemiddelend orgaan. Toch kan het van belang zijn, een adequate reactie te kunnen geven 'vanuit de markt' veranderend monumentenbeleid door middel van gezamenlijke representatie. Een inventarisatieonderzoek onder andere groepen over de wenselijkheid van een dergelijk gezamenlijk overleg is in voorbereiding.

*Namens het bestuur
Hilbrand Boersma*

BAVO KRONIEK

Voorzitter J.A.H. Post, van Kinsbergenstraat 50, 2014 DJ Haarlem
Secretariaat P. Klaassen, Leidsestraat 62, 2013 XM Haarlem, tel. 023 - 32 31 04
Penningmr. H. Deurloo, Herenweg 126c, 2101 MS Heemstede, tel. 023 - 28 45 19
Postrekening Vrienden van de Grote Kerk: 36 18 800

Beste vrienden,

De afgelopen Bavodag is, mede dank zij het persbericht en de inbreng van de uitvoerenden, een groot succes geworden. Van diverse kanten ontving het bestuur woorden van waardering. Dit geeft ons dan ook goede moed om met het Adviesbureau Van Luyken verder te gaan met de voorbereidingen voor de nieuwe uitgave van de kroniek in 1992, een folder voor het werven van nieuwe leden en een sponsor-brief voor het bedrijfsleven.

Daarnaast zijn de projecten 1991/92-1995 in een stroomversnelling gekomen. Tijdens de jaarvergadering van onze kring hebben de rondleiders het voorstel gedaan om een onderzoek te laten instellen naar de eventuele conservering van gotische profiellijsten, welke onderdeel waren van een niet meer bestaande preekstoel in de Grote Kerk.

De lijsten, aangetast door de kleine houtworm, zijn van eikehout met bladmotieven en diverse figuurtjes. De kosten van deze conservering bedragen f 3.500,-. Door deskundigen (o.a. uit het Rijksmuseum te Amsterdam) is er bij conservering de voorwaarde aan verbonden, dat het werk in een vitrine geplaatst dient te worden. De kosten daarvan zijn ongeveer f 10.000,-. De vitrine moet namelijk aan diverse voorwaarden voldoen, onder andere tegen stof en diefstal beveiligd zijn.

Op 8 oktober j.l. ontvingen wij van notaris Van der Putt uit Haarlem het bericht dat mevrouw M. Geerts-ter Beek is overleden. Zij liet de Kring een bedrag van f 2.000,- na. Wij willen dit geld graag voor dit project bestemmen.

Het bestuur wil u voorstellen de kerkvoordij de garantie te geven, zodat deze opdracht tot conservering kan worden verstrekt en een vitrine gemaakt kan laten worden. De adviesgroep is akkoord met dit voorstel. Uitstel zou betekenen dat de conserveringskosten per kwartaal ca 3% hoger worden.

In het komende voorjaar zal dan tijdens een kleine plechtigheid de vitrine in de kerk geplaatst worden, de kerkvoordij heeft hiervoor toestemming gegeven. Dit zal dan tevens de start zijn voor de werkzaamheden aan de pilaarwandschilderingen.

Op 10 oktober j.l. heeft Mevrouw Mellinck twee bedrijven, welke volgens Monumentenzorg deze opdracht zouden kunnen uitvoeren, opdracht gegeven een onderzoek te starten naar wat er moet worden gedaan, wat het gaat kosten en wanneer het werk gereed zal zijn. In de kroniek voorjaar 1992 zullen wij u uitvoerig hierover informeren.

In deze uitgave treft u verder artikelen aan over de verkoopstand, de tocht naar de Rembrandt-tentoonstelling, het boekje van de heer Bouwer en de (mogelijke) aanschaf van de museumkaart, alsmede een acceptgirokaart voor uw bijdrage voor 1992.

Uw gelden worden verantwoord besteed en er wordt zuinig mee omgegaan. Daardoor is er heel veel gedaan aan het behoud van de cultuurschatten van de Grote Kerk. In het verschiep liggen nog steeds het tapijt en het koororgel. Daarnaast bracht het Frans Halsmuseum kortgeleden nog zeer fraai tin-werk, behorend tot de Grote Kerk, onder de aandacht. Ook hier moet iets mee gebeuren.

U ziet, met elkaar kunnen en willen wij nog veel doen.

Daarom is het misschien een idee om voor de komende feestdagen een van uw dierbaren met een lidmaatschap van onze kring te verblijden. Hierdoor en door aankoop van artikelen uit onze stand geeft u het bestuur de kans weer veel zaken te laten restaureren.

Vrienden, als u deze kroniek in de bus krijgt, beginnen de voorbereidingen voor de komende feestdagen.

Namens medewerkers en bestuur wens ik u van harte heel fijne feestdagen en een gezond en vredig nieuwjaar toe.

*J.A.H. Post,
voorzitter*

N.B.: de kleine reisgroep zal in 1992 een 8-daagse reis naar Praag maken. Indien er leden zijn die hierover informatie willen ontvangen, dan gaarne contact opnemen met de voorzitter.

BAVODAG 1991

Mede dank zij de inzet van alle medewerkers en de enorme publiciteit - via een persbericht - in het Haarlems Dagblad, de bekende weekbladen en Radio Noord Holland, liep de kerk al ver voor 11.00 uur vol met bezoekers en dat bleef de hele dag zo. Het niet meer heffen van entreegelden werkte duidelijk drempel-verlagend. De bezoekers - uit de hele wereld - kwamen nu veel eerder naar binnen; soms zelfs met kinderwagen en met hond!

Het bestuur wil een ieder hartelijk danken voor zijn/haar inzet. De Bavodag was weer een groot succes. Veel bezoekers kwamen binnen voor het orgelspel van Jos v.d. Kooi, voor de koorzang of om het tapijt te bewonderen en bleven voor de samenzang o.l.v. Jan Schouten. De verkoop-tafel was uitverkocht.

Een speciaal woord van dank aan onze sponsors, te weten Drukkerij Planeta B.V. en Adviesbureau Van Luyken B.V. En natuurlijk dank ook aan Jos v.d. Kooi, Ad Klinke, mevrouw Lugtigheid, het team van de Werkplaats Herstel Antiek Textiel, het Aalsmeers Meisjeskoor o.l.v. mevrouw Y. Keizer, het Koninklijk Mannenkoor Caecilia en het Haarlems Gemengd Koor, beide o.l.v. Anton de Beer en Jan Schouten, welke laatste de samenzang geheel voorbereidde en dirigeerde. Dank tenslotte aan Jessica de Blauw, Erik Kussendragers, Ilse, Alexe en Hester en Jaap van Andel voor de schitterende tekeningen.

Het bestuur

VERKOOPSTAND VRIENDENKRING

Onze verkoopstand zal ook dit jaar weer op de Sint Nicolaasmarkt te vinden zijn op of bij de Grote Markt van Haarlem. Een heel goede mogelijkheid om geschenken te kopen voor de komende feestdagen!

Op de stand zijn enkele nieuwe artikelen te koop. Een groot succes op de laatste gehouden Bavodag was de puzzel; u hebt daarover in het Haarlems Dagblad kunnen lezen. Binnen een uur was de puzzel uitverkocht, maar inmiddels weer volop in de stand aanwezig. Kosten f 12,50 per stuk. Ook nieuw is het blauwe bord met de afbeelding van de kerk, vervaardigd in Delft. De kosten hiervan bedragen f 40,-.

Steun het werk voor de restauratie met uw aankoop op zaterdag 30 november a.s. van 10.00 tot 16.00 uur. Of neem contact op met het kerkelijk bureau van de Grote Kerk, elke werkdag bereikbaar tussen 09.00 en 16.00 uur.

Het bestuur

EERSTE LUSTRUM WINTERWANDELING IN DE GROTE OF ST.-BAVO KERK

De werkgroep rondleiders van de "Stichting Vrienden van de Grote Kerk te Haarlem" organiseert sedert 1987 aan het eind van het rondleidseizoen een winterwandeling in romantische kerstsfeer in de Grote of St.-Bavo kerk.

De winterwandeling, die dit jaar zijn eerste lustrum viert, vindt plaats op zaterdag 21 december a.s. en vangt aan om 14.30 uur.

Gezien de mogelijke lage temperatuur in de kerk is ook dit jaar gekozen voor een vrije rondwandeling. De rondleiders zijn duidelijk herkenbaar aanwezig om de aandacht van de wandelende bezoekers te vestigen op al het schoons in de eeuwenoude kerk en een en ander toe te lichten.

De kerk zal fraai verlicht worden door middel van de kroon- en wandverlichting en tevens worden de kaarsen in het koorhek ontstoken. De slingerproef van de Franse natuurkundige J.B.L. Foucault die in 1851 in het Panthéon in Parijs de draaiing van de aarde heeft aangetoond, zal deze middag regelmatig worden gedemonstreerd.

Deze winterwandeling zal ditmaal muzikaal worden omlijst door de kerkorganist ANTON PAUW, die het Christian Müllerorgel bespeelt, en de trompettist MARCO BLAAUW. Zij zullen o.a. werken ten gehore brengen voor orgel, orgel en trompet van de componisten:

JOHANN SEBASTIAAN BACH
MARCEL DUPRÉ
PIETRO BALDASARE
HENRI TOMASI

Het muzikaal gebeuren vangt aan om drie uur en zal duren tot circa half vijf. Voor de jeugd tot 12 jaar wordt aan de hand van een vragenlijst een speurtocht in de kerk georganiseerd, waaraan voor de goede oplossers een drietal prijsjes zijn verbonden.

De verkooptafel met daarop passende geschenken, zoals de BAVO-puzzel, zal in de kerk aanwezig zijn. In de Brouwerskapel zal warme chocolademelk worden verkocht.

De werkgroep rondleiders vertrouwt op een grote opkomst van de Vrienden en andere bekenden om het eerste lustrum van de winterwandeling mee te maken. Toegangskaarten, inclusief programma, á f 3,- p/p (kin-

deren tot 12 jaar hebben vrije toegang) zijn vanaf 1 december a.s. verkrijgbaar aan het kerkelijk bureau:

Oude Groenmarkt 23, geopend van maandag tot en met zaterdag tussen 10.00 - 16.00 uur.

De werkgroep rondleiders wenst u en uw familie goede feestdagen en een voorspoedig en gezond 1992.

Wergroep rondleiders,

ANTON PAUW (1961) studeerde orgel aan het Sweelinck Conservatorium te Amsterdam met als hoofdvak orgel bij Piet Kee (diploma Uitvoerend Musicus 1987). Hiernaast studeerde hij kerkmuziek bij Jan Boeke en Klaas Bolt (Praktijkdiploma Kerkmuziek 1984). Anton Pauw volgde improvisatie- en interpretatiecursussen bij Hans Haselböck, Guy Bovet, Harald Vogel en Michael Rudulescu.

Hij behaalde prijzen op het internationale Albert Schweitzerconcours in Deventer en op het Odense internationale Orgelconcours.

Na een gehouden vergelijkend proefspel werd Anton Pauw dit jaar benoemd tot kerkorganist van de Grote of St.-Bavo Kerk te Haarlem, als opvolger van Klaas Bolt.

MARCO BLAAUW (1966) studeerde trompet aan het Sweelinck Conservatorium te Amsterdam bij Peter Masseurs. In januari 1992 doet hij zijn eindexamen voor het uitvoerend musicus-diploma. Naast zijn studie heeft hij belangrijke ervaringen opgedaan in jeugdorkesten, waaronder het Europees Jeugdorkest onder leiding van o.a. de dirigenten Zubin Metha en Bernard Haitink. Momenteel werkt hij naast zijn studie freelance in Symphonie-orkesten en Kamermuziek ensemble's. Tevens is hij assistent-docent aan het Sweelinck Conservatorium.

REMBRANDT-TENTOONSTELLING

Van december 1991 tot maart 1992 zal in het Rijksmuseum te Amsterdam de grote Rembrandt-tentoonstelling gehouden worden. Het bestuur heeft gemeend de Vrienden de gelegenheid te moeten bieden deze tentoonstelling te bezoeken.

Met een bus van de N.Z.H. reist u van station Haarlem tot voor het Rijksmuseum. U kunt in alle rust de tentoonstelling bezoeken (geen rondleiding). De terugreis zal ook per bus plaatsvinden. Met uw toegangsbewijs kunt u ook de dagelijkse collectie in het museum bezoeken.

Als datum voor het bezoek is gekozen voor 4 februari 1992. De kosten voor toegang en reis bedragen f 33,- p.p. Reservering is dan geldig, als het bedrag op gironummer 3618800 (t.n.v. penningmeester Vrienden v.d. Grote Kerk te Heemstede) bij de penningmeester binnen is. Aangezien wij tot een maximum van 150 kaarten kunnen reserveren, moet uw betaling vóór 12 december a.s. bij de heer Deurloo binnen zijn.

Om u ruim de tijd te geven de tentoonstelling te bezoeken, zullen wij op de terugreis niet stoppen voor een consumptie.

Het programma ziet er als volgt uit:

Vertrek Stationsplein Haarlem van bus-perron K	12.00 uur
Aankomst Amsterdam	12.30 uur
Vertrek Amsterdam	ca. 17.30 uur
Aankomst Stationsplein Haarlem	ca. 18.00 uur

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de heer Deurloo, telefoon 023 - 284519.

Het bestuur

MUSEUMJAARKAARTEN 1992

Zoals u waarschijnlijk bekend is heeft er een grote verandering plaats gevonden in de organisatie van bovengenoemde kaarten.

Normaal kon u de kaarten bij ons bestellen en na verloop van tijd werden deze, na betaling, aan u toegezonden. Nu ligt dit geheel anders. Wij zullen trachten een en ander nader toe te lichten:

U kunt nu bij ons voor het jaar 1992 een **Vriendenvoucher** bestellen. Deze zullen in de loop van december 1991 in ons bezit zijn. Op vertoon van deze voucher hebt u recht op een **kortingskaart** van f 25,- per stuk.

U kunt deze kortingskaart kopen in de deelnemende musea in het hele land (voor Haarlem en omstreken het Frans Halsmuseum, de Hallen en het Teylersmuseum).

Vrienden die al een kortingskaart hebben, kunnen op vertoon van de voucher hun kaart verlengen wanneer de uiterste geldigheidsdatum van de kaart is verstreken.

Na betaling van opnieuw f 25,- en op vertoon van de voucher wordt er dan een nieuwe vervaldatum in de magneetstrip op de kaart opgenomen.

Verlengen van de kaart is alleen mogelijk in deelnemende musea die kaartleesapparatuur bij de ingang hebben.

Dit zijn ruim 180 musea die in de rode folder van de stichting schuin gedrukt staan. Voordeel is dat men dezelfde kaart blijft gebruiken en een nieuwe **pasfoto** is dus niet meer nodig.

De Vriendenvoucher voor 1992 is groen van kleur en men kan tot en met 31 december 1992 op vertoon van deze voucher een kortingskaart kopen of verlengen bij een deelnemend museum.

Bij elk bezoek aan een museum met kaartlezer krijgt men een kassa-bon met daarop de vervaldatum.

Het is belangrijk dat men in elk geval één zo'n kassabon bewaart. Bij verlies of diefstal van de kaart kan men namelijk op vertoon van zo'n kassa-bon een vervangende kaart bij de stichting Museumjaarkaart te Leiden aanvragen.

U kunt als vanouds de Vriendenvoucher en een folder bij ons bestellen onder betaling van f 2,50 portokosten.

Verder hoeft u geen betalingen meer aan ons te doen. U kunt zelf bepalen wanneer u een kortingskaart wilt kopen of verlengen. Het tijdstip wanneer is niet meer belangrijk, omdat de kaart immers altijd een jaar geldig is.

Een museumjaarkaart zonder (pas)foto, of niet ingevuld, is niet geldig. Dat betekent dat u gewoon entree moet betalen wanneer u zo'n onvolledig ingevulde kaart, of zonder foto, laat zien.

Een museumjaarkaart cadeau geven? Prima idee. U geeft iemand dan een jaar lang toegang tot de grootste collectie van Nederland.

Een geweldig cadeau! U kunt de museumjaarkaart kopen in ruim 250 aangesloten musea en in 200 VVV kantoren.

Wij vertrouwen dat wij u hiermede van dienst zijn geweest; mocht u vragen hebben dan kunt u zich altijd tot ondergetekende wenden.

Namens het bestuur:
H. Deurloo (penningmeester)
telef. 023 - 284519

HET LICHT IN DE GROTE OF SINT BAVO KERK

Op onze Bavodag van 5 oktober j.l. ontving wethouder P. Marselje uit handen van mevrouw R. Ruiter, vice-voorzitter van de Vereniging Haarlem, het eerste exemplaar van het boekje "Het licht in de Grote of Sint Bavo kerk", geschreven door de heer M.J. Bouwer.

Onze leden kennen de heer Bouwer reeds vele jaren. In onze kerk staat, als één van de pronkstukken, de door hem in 1949 vervaardigde maquette van de kerk.

In het fraaie boekje beschrijft de auteur alle facetten van de verlichting in de kerk.

Het boekje is te koop op het Buro van de kerk en op de verkoopstand. De kosten voor onze leden bedragen f 10,- per exemplaar (op vertoon van uw lidmaatschapskaart 1991). Normaal kost het boekje f 12,50.

Het bestuur

"HET LICHT IN DE GROTE OF ST.-BAVO KERK TE HAARLEM VROEGER EN NU"

Martinus Jacobus Bouwer, geboren en getogen Haarlemmer, zag in 1920 het levenslicht. Al op jeugdige leeftijd ging zijn belangstelling uit naar de geschiedenis van zijn geboortestad en in het bijzonder naar die van de Grote of St.-Bavo kerk, waarin hij vijftientig jaar, tot 1974, zijn diensten als hulpkoster en rondleider verleende.

De in de kerk tentoongestelde maquette van dit majestueuze gebouw is door hem in 1949 vervaardigd. In 1957/58 verscheen een zestigtal krante-artikelen van zijn hand in het Hervormd Kerkblad 'Rondom de Bavo' over de geschiedenis en het interieur van de Grote Kerk.

Na dertig jaar werkzaam te zijn geweest bij een bureau voor luchttechniek, werd hij in 1967 aangesteld als suppoost bij het Frans Halsmuseum in Haarlem, waardoor zijn hobby in zijn werk werd betrokken.

De restauratie van de koperen kroonluchters en wandlusters in 1986/87 was voor hem aanleiding het aspect van de verlichting van de Grote Kerk, dat tot nu toe 'onderbelicht' was gebleven, nader te beschrijven.

'HET LICHT IN DE GROTE OF ST.-BAVO KERK TE HAARLEM VROEGER EN NU' vormt een aanvulling op de bestaande literatuur over de kerk. Het is onlangs verschenen als deel 12 in de "Haarlem"-reeks van de Vereniging Haarlem.

Het is een kostelijk boekje dat in iedere Haarlem-bibliotheek thuishoort.

Voor de prijs hoeft u het niet te laten: f 12,50 (leden Ver. Haarlem en Vrienden van de Grote Kerk f 10,-). Verkrijgbaar bij de Haarlemse boekhandel, o.a. de fa. Vernout, Warmoesstraat, en op het adres van de Grote Kerk, Oude Groenmarkt 23 (ma t/m za. 10-17 u.)

Het boekje kan ook bij u bezorgd worden voor f 2,50 extra (portokosten). Maakt u dan f 12,50 (lid) of f 15,- over op postbanknr. 282067 t.n.v. mevr. E.S. Sigmond Mellink te Heemstede (tel. 286944).

BAVO KRONIEK

Voorzitter J.A.H. Post, van Kinsbergenstraat 50, 2014 DJ Haarlem
Secretariaat P. Klaassen, Leidsestraat 62, 2013 XM Haarlem, tel. 023 - 32 31 04
Penningmr. H. Deurloo, Herenweg 126c, 2101 MS Heemstede, tel. 023 - 28 45 19
Postrekening Vrienden van de Grote Kerk: 36 18 800

Beste Vrienden,

Dit is de eerste kroniek van het jaar 1992 en meteen de laatste in de serie uitgaven sinds de oprichting in 1975.

Reeds enige tijd was er bij de medewerkers en het bestuur van de Vriendenkring de wens de kroniek een nieuw gezicht te geven. Daarnaast wilden wij de relatie met u versterken. Maar hoe? Gelukkig troffen wij bij de firma Van Luyken B.V. - Nederlandse grootste PR & PA bureau - de juiste man, te weten Cesar Moerman. Na diverse gesprekken met bestuursleden en bezoeken aan de Grote Kerk, heeft hij een uitstekend voorstel gedaan inzake drie belangrijke zaken; de kroniek "nieuwe stijl", een sponsorbrief voor het Haarlemse bedrijfsleven en een ledenwerf-folder. De folder zal reeds in de jaarvergadering worden gepresenteerd. De sponsorbrief gaat eind 1992 de deur uit en de de nieuwe kroniek ontvangt u in september a.s.

In de voor u liggende uitgave vragen we aandacht voor het grote restauratie-project, te weten de pilaarschilderingen. De laatste maanden zijn er onder leiding van de heer H. van Kempen onderzoeken gedaan naar de manier waarop het vocht in de pilaren het beste bestreden zou kunnen worden alvorens de schilderingen te restaureren. Over enkele maanden is het resultaat hiervan hopelijk bekend en weten wij ook de extra kosten. Dit is doeltreffender dan nu zonder meer de schilderingen te conserveren en dan tot de ontdekking te moeten komen dat het weggegooid geld was. De conservering van de profiellijsten van de oude kansel is gestart. Op 15 april j.l. zijn de lijsten door de restaurateur opgehaald. Er zal een aangepaste vitrine worden gemaakt en wij hopen op de Bavodag '92 dit project aan u te mogen overdragen.

Via Haarlemse notarissen ontvingen wij twee legaten voor het restauratieproject: een legaat van f 5.000,- (anoniem) en een legaat van f 2000,- van mevrouw Geerts.

In deze kroniek graag ook uw aandacht voor een aantal echte Haarlemse manifestaties: het Haarlemse Toneel zal op diverse avonden voorstellingen in de kerk geven; de Ripperda Kazerne zal worden gesloten als kazerne. Beide manifestaties zal zeker veel publiek naar Haarlem brengen, in de kerk en erbij. Na drie eeuwen vertrekken militairen uit de stad. In deze tijdspanne zijn manschappen en officieren zeker ter kerke gegaan in de Bavo. U bent op de open dag meer dan hartelijk welkom.

Al geruime tijd repeteren de leden van het Haarlems Toneel het stuk "Moord in de Kathedraal". Deze opvoering trekt veel publiciteit in Nederland, dus PR voor de kerk! Via hun bijdrage in de kroniek kunt u lezen wanneer u de voorstelling kunt bijwonen.

Ook dit jaar organiseert het bestuur van het beroemde Internationale Orgelfestival de u bekende orgelmanifestaties. In-

gesloten treft u een folder aan met diverse informatie en data.

Reeds enige maanden zijn er bij het bestuur plannen in voorbereiding voor contact met het bedrijfsleven en een eventueel bedrijfs-lidmaatschap. Tot onze grote verrassing meldde de bekende wijnhandel Okhuysen zich bij de heer Bogaart - coördinator Rondleiders - en bij mij voor een gesprek. De firma bestaat 125 jaar en de directie had het plan opgevat om haar relaties in Nederland en daarbuiten, uit te nodigen naar Haarlem te komen voor een bezoek aan het bedrijf en aan de Grote Kerk. In goed overleg zijn voor juni a.s., op enkele zaterdagen bezoeken met rondleiding door bedrijf en met rondleiders door de kerk georganiseerd. Zulk een contact is zeer belangrijk voor ons en hopelijk volgen meer Haarlemse ondernemers dit voorbeeld!

Elk jaar besteden wij veel aandacht aan het uitstapje: waarheen, niet al te duur, lunch of geen lunch. Dat alles kost veel voorbereiding. Dit jaar is gekozen voor een bezoek aan de gemeente Weert. Sinds enkele maanden is oud-wethouder mw. L. v. Balen er burgemeester en het leek ons een goed idee om daar eens met haar over te gaan praten. Binnen nog geen uur was met het hoofd afdeling Voorlichting Weert, de heer Van de Nieuwenhof, de V.V.V. Weert en een lid van het ontvangstcomité van de Sint Martinus Kerk, een bezoek geregeld. Wij verheugen ons erop welkom te zijn in Weert op 10 juni a.s.

Op 17 juni a.s vindt onze jaarvergadering plaats. Het bestuur stelt u in de gelegenheid om vragen te stellen over ons beleid. Tevens dienen twee nieuwe bestuursleden gekozen te worden. De heer J. de Jong is bij u geen onbekende, hij is reeds vele jaren in de kring werkzaam als o.a. hulp bij de verkooptafel en de kroniek-uitgave. De heer W. Eggenkamp is reeds 8 jaar lid van de kring en adviseerde ons bestuur in diverse aangelegenheden. In december a.s. zal ik na 12,5 jaar het bestuur verlaten en het volledige zittende bestuur heeft de heer Eggenkamp verzocht mij te willen opvolgen.

Beide kandidaten zijn voor kring en bestuur een enorme aanwinst. Zeker nu ook in onze kring het jaar 1995 steeds meer aan de orde gaat komen. Doch meer daarover in de volgende kroniek.

Namens het bestuur.

*J.A.H. Post,
voorzitter.*

WEERT 10 JUNI 1992

Gaarne nodigen wij u uit deel te nemen aan het jaarlijkse uitstapje van onze kring op

woensdag 10 juni 1992

naar de fraaie gemeente Weert.

Sinds enkele maanden is mevrouw Loeki van Balen daar burgemeester. Zij zal de groep dan ook in het stadhuis ontvangen. Daarnaast staan er enkele bijzonder fraaie objecten op het programma, die wij zullen gaan bezoeken. Onder andere het kaarsenmuseum, het museum Jacob van Horne en de schitterende Martinuskerk.

Samen hebben wij enkele weken geleden de voorbereidende bespreking gehouden in Weert, met een kleine binnenstad, mooie winkels en heel schoon.

Wij gaan met 2 bussen van de N.Z.H. en daarom kunnen er niet meer dan 100 vrienden mee. Uw aanmelding is dan geldig, als het geld op de rekening is overgemaakt.

De kosten bedragen - incl. 2 x koffie en 1 x gebak, borrel, toegang museum en kerk, vervoer Haarlem-Weert v.v. en stadswandeling - f 51,-. Dit bedrag kunt u overmaken op giro 36.18.800 voor 1 juni 1992 t.n.v. de penningmeester Vrienden Grote Kerk Haarlem, met vermelding Weert '92.

Graag tot 10 juni a.s.

*Uw reisleiders,
J. de Jong en J. Post*

Voor info telef.: 023 - 284519
: 023 - 323104

Programma

07.00 uur	Vertrek Stationsplein Haarlem, perron K. Koffie te Oisterwijk
10.30 uur	Ontvangst stadhuis Weert
11.30 uur	Stadswandeling o.l.v. V.V.V. Weert in groepen van 25 personen
12.30 tot 13.30 uur	Individuele gelegenheid tot lunchen in binnen- stad
13.30 tot 14.15 uur	1e groep naar het kaarsenmuseum 2e groep naar museum Van Horne
14.15 tot 15.00 uur	2e groep naar kaarsenmuseum 1e groep naar museum Van Horne
15.00 uur	Bezoek van beide groepen aan de St. Mar- tinuskerk. Orgelbespeeling door mw. Vermeulen - 2e Koraal van Hendrik Andriessen

16.00 uur Vertrek uit Weert
Onderweg borrel te Haarzuilens

20.00 uur Aankomst station Haarlem

WEERT IS EEN BEZOEK MEER DAN WAARD!

Weert, stad in het groen. Bekend om de Weerter vlaaien, maar dat is beslist niet het enige wat de stad te bieden heeft. Voor wie het nog niet weet: Weert heeft zo'n 41.000 inwoners en ligt in Limburg, tegen Brabant en België.

Weert heeft meer gemeen met Haarlem dan je zo denkt. Beide steden hebben niet alleen een vrouwelijke burgemeester, maar ze liggen ook aan dezelfde Intercityspoorlijn. Weert mag dan niet de bakermat zijn van de boekdrukkunst, zoals Haarlem denkt te zijn, maar Weert is in elk geval de thuis-stad van de Koninklijke Smeets Offset, een van de grootste drukkerijen van Nederland. Zo wordt in Weert het Amerikaanse weekblad Time/Life gedrukt. En dat alles onder de vlag van de VNU, een concern dat ook in Haarlem niet onbekend is.

Weert is - net als Haarlem - een bedrijvige stad. Dat blijkt uit de goed bezette industrieterreinen en de nieuwe uitbreiding op dit gebied: het bovenregionale bedrijfspark Kampershoek.

Niet alleen op het gebied van bedrijfsterreinen is er uitbreiding, ook krijgt de stad er een nieuwe woonwijk bij. Dat is Molenakker, een ruim woongebied met veel water, vlakbij het centrum, ten noorden van de Zuid-Willemsvaart.

Het centrum van Weert biedt veel winkelmogelijkheden, niet alleen voor de eigen inwoners, maar voor de hele streek en voor het Belgische achterland.

Ook op het terrein van cultuur is er van alles te beleven. Zo zijn er o.a. twee gemeentelijke musea, een theater en veel monumenten, waaronder de geheel gerestaureerde St. Martinuskerk.

Voor wie natuur en rust zoekt, ligt Weert ideaal. De stad is omgeven door veel natuurgebieden en ligt in een landschappelijk waardevol gebied met prachtige flora en fauna. Vandaar ook, dat Weert aantrekkelijk is voor de toerist en recreant. Voor een verblijf kan men o.a. terecht op camping De IJzeren Man of in het bungalowproject Weerterbergen. Verder kent Weert een schitterend gemeentelijk subtropisch zwembad.

De gemeente heeft een oppervlakte van ca. 9.355 hectare. Naast de stad zelf omvat de gemeente een aantal kerkdorpen: Laar, Altweerterheide, Tengelroy en Swartbroek.

Kortom, Weert is een bezoek meer dan waard. Fijn, om u als Haarlemmers in onze nieuwe woonplaats te mogen begroeten. Ik verheug me erop.

*Mevr. L. van Maaren-van Balen,
burgemeester van Weert*

JAARVERGADERING 1992

Namens het bestuur nodig ik u uit voor de jaarvergadering 1992 op

WOENSDAG 17 JUNI a.s. -

AANVANG 19.30 UUR

in een der zalen van het kerkgebouw aan de Stephensonstraat/Pijlslaan.

Zoals gebruikelijk zal in de pauze een kopje koffie worden aangeboden.

Na de pauze is er een dia-voorstelling gepresenteerd door de heer C. van Vliet uit Dordrecht met als thema 'Gotiek'.

Tevens zullen twee bestuursbenoemingen plaatsvinden van de heren De Jong en Eggenkamp. Ook zal de nieuwe ledenwerf-folder worden gepresenteerd.

Tegenkandidaten m.b.t. de bestuursbenoemingen kunnen worden ingediend vóór 3 juni 1992, met 20 handtekeningen van leden van de Vriendenkring en een bereid-verklaring van de kandidaat, bij de voorzitter.

Hopelijk komt u ook.

Namens het bestuur,

*J.A.H. Post,
voorzitter.*

AGENDA

1. Opening
2. Mededelingen
3. Notulen vorige vergadering 13.06.1991
4. Jaarverslag 1991 v.d. secretaris
5. Financieel verslag 1992 v.d. penningmeester
6. Verslag kascommissie over het jaar 1991
7. Benoeming nieuw lid kascommissie
 - de heer Reehorst is aftredend
 - de heer v.d. Berg is herkiesbaar
 - het bestuur stelt de heer P. Peen kandidaat
8. Voortgang projecten 1992-1995
9. Werkzaamheden werkgroep rondleiders
10. Verkiezing nieuwe bestuursleden t.w.
 - de heer J. de Jong tot lid van het bestuur
 - de heer W.M.N. Eggenkamp tot lid van het bestuur en per 1 januari 1993 opvolger v.d. huidige voorzitter
11. Rondvraag
12. Sluiting

Pauze

Dia-voorstelling door de heer C. van Vliet uit Dordrecht met als thema 'Gotiek'.

VERSLAG LEDENVERGADERING VRIENDEN GROTE KERK HAARLEM, WOENSDAG 12 JUNI 1991

Bericht van verhindering: de heer en mevrouw Reehorst en de heren Bogaart, Broek Roelofs, Cornet en Vermaire.

Bij aanvang van de vergadering heet de voorzitter de aanwezigen hartelijk welkom. Staande herdenken de leden de overleden leden van onze kring.

Mededelingen

De kring is in 2 jaarboeken 1991 van notarissen in Nederland ingeschreven. Dit i.v.m. eventuele legaten.

Naast de bekende Vriendenmanifestaties heeft het bestuur het voornemen in het najaar een uitstapje te organiseren, alsmede een rondleiding in het Teylers Museum. Voor begin 1992 staat een bezoek aan de Rembrandt-tentoonstelling op het programma.

Verkooptafel

29 juni Grote Markt, in september Haarlem-Zuidwest en in het najaar de St. Nicolaasmarkt.

Het jaarverslag 1990 wordt goedgekeurd.

Financieel jaarverslag

Nadat enige vragen zijn beantwoord, gaat de vergadering akkoord met het financieel jaarverslag 1991.

Kas-controle

De heren Reehorst en Temminck zijn op bezoek geweest en hebben de bescheiden nagezien. Zij stellen de leden voor de penningmeester goedkeuring te geven voor zijn gevoerde beleid.

De aanwezigen gaan akkoord.

Nieuwe kas-commissie

De heer Reehorst is niet herkiesbaar, de heer Temminck wel. Niet lid wordt de heer F. v.d. Berg uit Heemstede.

Rooster van aftreden bestuur

De huidige bestuursleden hebben zitting tot 1994. De heer Cornet zal in 1991 aftreden, de heer Post in 1992, de heer Deurloo in 1993.

Nieuwe bestuursleden

De aanwezige leden gaan akkoord met de benoeming van de heer Kaatee als nieuw bestuurslid in de functie van 2e penningmeester - na het vertrek van de heer Cornet, en met de heer Boersma als bestuurslid.

Nieuwe projecten

De aanwezige leden gaan akkoord met de volgende voorstellen:

- restauratie pilaar-schilderingen 1992-1995.
- conservering kuipkansel onder voorwaarde dat deze in de Grote Kerk te Haarlem komt te staan.
- onderzoek naar mogelijkheden en kosten restauratie van het koororgel.
- conservering van het tapijt, onder voorwaarde dat dit project in samenwerking met de Vrienden van het Frans Halsmuseum en de vereniging Haarlem geschiedt. Na conservering zal het tapijt worden aangeboden aan de burgers van Haarlem als gezamenlijk geschenk t.g.v. Haarlem 750 jaar.

Een -niet aanwezig- lid heeft schriftelijk bezwaar gemaakt tegen het laatste project.

Rondvraag

Diverse leden vragen om toezending van de statuten, hetgeen zal gebeuren.

Mevrouw Wachwitz verzoekt om, als kring, objecten in het buitenland te bezoeken. De voorzitter zal dit bezien.

De heer Van de Berg bedankt, namens de Haarlemse Koorunie, voor de medewerking van de Vriendenkring aan het concert Buitenlandse Koren op 4 juli 1991 te Haarlem.

Niets meer aan de orde zijnd, sluit de voorzitter tegen 22.00 uur de vergadering

Secretaris,
P. Klaassen

Voorzitter,
J.A.H. Post

Er werden enkele speciale vergaderingen/besprekingen gehouden m.b.t. de uitgave van de Kroniek, de sponsorbrief en de ledenwerffolder, alsmede over de opvolging van de voorzitter en de vacature Boersma.

Na vele jaren veel tijd en zorg te hebben besteed aan de kof-fietafel heeft mw. I. Kusters deze overgedragen aan mw. Schaafsma.

De verkooptafel, o.l.v. de heer Cornet en zijn team, was niet alleen op de manifestatie in de kerk aanwezig, maar ook op diverse manifestaties in Haarlem.

Het bestuur

JAARVERSLAG 1991

In het jaar 1991 zijn door de leden de volgende projecten in werking gezet, te weten: conservering "Het kasteel Haarlem", conservering pilaarschilderingen en conservering van de profiellijsten oude kansel, alsmede de aanschaf van een voor deze profiellijsten verantwoorde vitrine.

Tijdens de jaarvergadering, gehouden op **12 juni 1991**, gingen de aanwezige leden met deze projecten akkoord. Ook gingen de leden akkoord met het voorstel tot onderzoek behoud oude koororgel in de Grote Kerk. Het voorstel hier-toe werd gedaan door ons lid de heer J. Luteyn.

De Vriendentour 1991 naar het Zuiderzee Museum vond op **28 mei** plaats.

Tijdens de jaarvergadering werden tot bestuursleden gekozen: de heren Boersma en Katee. De laatste als opvolger van de heer Cornet, 2e penningmeester, welke op **31 december** is afgetreden.

De heer Boersma is op **31 december** afgetreden wegens werkzaamheden buiten Haarlem.

De Bavodag werd gehouden op **5 oktober**. Naast de koor-uitvoering door het Kon. Mannenkoor Cecilia, speelde Jos v.d. Kooi op het orgel, begeleid door Ad Klinke op trompet. Veel belangstelling was er voor deze dag en speciaal voor het tapijt 'Kasteel van Haarlem'.

Het najaars-uitstapje op **22 oktober** voerde naar Delft. Op **2 november** waren vele leden aanwezig bij een speciale rondleiding in Teylers Museum.

De werkgroep rondleiders, o.l.v. de heer R. Boogaart, was zeer actief en hield op **21 december** weer haar bekende winterwandeling t.g.v. Kerstmis '91 door de kerk.

Het lang verwachte boekwerk over de verlichting in de Grote Kerk, verscheen. Het werd geschreven door de bekende Grote Kerk-kenner, de heer M.J. Bouwer.

Met genoegen geven wij onderstaand een overzicht van de inkomsten en uitgaven over het boekjaar 1991 alsmede de balans per 1 januari 1992.

De penningmeesters

*H. Deurloo
L.G. Cornet*

SALDI PER 1 JAN. 1991

Postbank	f 52.920,10	Advieskosten restauratie	f 355,50
Ned. Cr. Bank	4.301,52	Kosten Bavo-dag	1.494,69
Alg. Bank Nederland	87.485,18	Bavo Kroniek	11.215,80
Contributie	44.645,62	Porti-kosten	1.708,12
Legaten	2000,00	Representatie kosten	1.174,78
Giften	125,00	Kantoorbehoeften	1.021,23
Gift voor restauratie	5.000,00	Reclame/advertentiekosten	4.072,23
Sponsorgeld Planeta B.V.	500,00	Aankopen verkooptafel	11.417,58
Opbrengst Verkooptafel	11.744,27	Assurantiën	639,63
Opbrengst koffie-tafel	532,20	Contributie Kamer van Koophandel	61,00
Rondleidingen	7.366,50	Kosten ledenvergadering	95,00
Voorschotten vriendentour		Kosten rondleiders	1.495,60
Rembrandt tentoonstelling	5.153,40	Bijdrage concert N.P.O. 1990	397,28
Aflossing Orgel concours	3.500,00	Afscheid Bestuurslid/medewerkers	533,25
Rente	9.719,99	Museumkaarten	6.400,00
Provisie museumkaarten	341,00	Saldi 31 december 1991	
		Postbank incl. plus-rek.	55.413,53
		Cr. Lyons Bank	4.543,59
		Alg. Bank Nederland	133.295,97
	<u>f 235.334,78</u>		<u>f 235.334,78</u>

BALANS per 1 JANUARI 1992

Vereniging Vrienden v.d. Grote Kerk te Haarlem

Postbank	f 55.413,53	Verhuurbedrijf Broers	f 35,00
Cred. Lyons Bank	4.543,59	Teruggaaf contributie	700,00
Alg. Bank Nederland	133.295,97	Lourens Janz. Coster	345,00
Int. Orgel concours	3.500,00	Falkman Tekstverw.	345,29
Herv. gemeente 4e kw 91	6.401,70	Bestemmingsreserve	200.000,00
Rente	293,57	Eigen fondsvorming	16.269,89
Voorraden	14.162,07		
Postzegels	93,75		
	<u>f 217.704,18</u>		<u>f 217.704,18</u>

Naam : Eggenkamp, Wilhelmus Marinus Nicolaas
Geboortedatum : 10 september 1945
Nationaliteit : Nederlandse
Burgelijke staat : gehuwd (twee zonen van 14 en 12 jaar oud)
Adres : J.C. van Oostzanenlaan 4-6,
2102 AX Heemstede
Telefoon : 023 - 292137 (privé)

Opleiding

Gymnasium - (diploma 1965)

Kandidaatsexamen Nederlands Recht aan de Rijksuniversiteit te Leiden in 1967

Doctoraal examen Nederlands Recht aan dezelfde universiteit in 1979

Hoofdvak : staat- en administratierecht
Keuzevakken : economie (1e graads lesbevoegdheid) parlementaire geschiedenis (scriptie over de gekozen of benoemde burgemeester)

Werkkring

september 1970 - januari 1972 : militaire dienst
1 februari 1972 - 1 maart 1984 : gemeente Leiden
1 maart 1984 - 31 december 1990 : gemeente Haarlem
1 januari 1990 - heden : directeur Amsterdamsche Mij. tot Stads-herstel N.V.

Ervaring

1972 - 1975 : beleidsmedewerker secretarie-afdeling Stadsontwikkeling, Verkeer en Grondzaken, belast met onder andere het opstellen van doelstellingennota's voor de uitbreidingsgebieden en het maken van voorschriften en toelichtingen bij bestemmingsplannen te Leiden.

1975 - 1984 : voorzitter van een aantal projectgroepen voor stadsvernieuwingsgebieden in Leiden; opstellen van rehabilitatie- en verbeteringsplannen; (eind)redactie van het structuurplan Binnenstad Leiden; lid Beleidsgroep Stadsvernieuwing, belast met de integrale beleidsbewaking en -uitvoering

1976 - 1982 : hoofd bureau Binnenstad en Monumentenzorg van de secretarie-afdeling Stadsontwikkeling, Verkeer en Grondzaken te Leiden.

1982 - 1984 : chef Bureau Stadsvernieuwing en plaatsvervangend hoofd Directie Stadsvernieuwing te Leiden.

1984 - 1989 : hoofd van de secretarie-afdeling Openbare Werken Volkshuisvesting en bedrijven in de gemeente Haarlem (46 medewerk(st)ers). Deze afdeling omvat de volgende beleidsvelden:
Openbare Werken, Volkshuisvesting, Verkeer, Grondzaken, Bouwkundige Zaken, Monumentenzorg, Milieu, Gemeentelijke Nutsbedrijven, Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden

Besturen/commissies

- secretaris van de stichting Haarlem Promotie
- secretaris van de stichting Haarlem Grafische Stad
- secretaris van de stichting Fiets Parkeervoorzieningen te Haarlem
- voorzitter van de Technische Commissie van de stichting Haarlemse Hofjes
- bestuurslid van de stichtingen Pieter Speckhofjes, Van Brouckhovenhof, Sint Janshof en Stevenshof te Leiden
- oud bestuurslid van de stichtingen Humanistisch Thuisfront, Het Kleine Leidse Woonhuis, de stichting tot Exploitatie van Bejaardencentra te Leiden en de stichting Tijdelijke Huisvesting Bejaarden aldaar
- plaatsvervangend lid van de commissie stedelijke vormgeving en beheer van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten
- bestuurslid van de Landelijke Federatie Het Behouden Huis

HAARLEMS TONEEL

zal het theaterseizoen '91/'92 afsluiten met een unieke opvoering van **'Moord in de Kathedraal'** in twee prachtige kerken: de monumentale Grote Kerk aan de Grote Markt te Haarlem en de mooie Oosterkerk aan het Grote Oost te Hoorn.

'Moord in de Kathedraal' wordt gespeeld door professionele acteurs, bijgestaan door een exclusief voor deze gelegenheid geformeerd amateurkoor van zestig mensen.

Muziek vormt een essentieel onderdeel van deze opvoering van **'Moord in de Kathedraal'**. De Poolse film- en theatercomponist Stanislaw Radwan componeerde speciaal voor deze voorstelling muziek voor orgel en koor zodat deze **'Moord in de Kathedraal'** een combinatie zal worden van versdrama en oratorium. De voorstelling wordt geregisseerd door Joanna Biliska. De muzikale leiding is in handen van André Kaart (o.m. dirigent van het West-Fries Mannenkoor).

HAARLEM in de Grote Kerk (aan de Grote Markt) op

wo 3 juni 1992 (première)
do 4 juni 1992
vr 5 juni 1992
wo 10 juni 1992
do 11 juni 1992
vr 12 juni 1992
wo 17 juni 1992
do 18 juni 1992
vr 19 juni 1992

Aanvang 21.00 uur, m.u.v. vr 19 juni 1992: aanvang 22.00 uur

Het wordt ten zeerste aangeraden om warme kleding te dragen in de Grote Kerk. Zelfs als het warm weer is, is het in de de Grote Kerk nog koel.

De voorstelling zal ongeveer anderhalf uur duren. Er is geen pauze.

Voor eventuele vragen kunt u contact opnemen met Yvonne van de Weetering: 023 - 420875.

De heren Post en Bogaart waren 24 maart j.l. te gast bij de fa. Okhuysen n.a.v. de geste bij gelegenheid van het 125-jarig bestaan van de firma haar vaste klanten te vergasten op een gratis rondleiding in de Grote Kerk.

Niet alleen zond de fa. Okhuysen ons onderstaand artikel toe, maar vroeg ook om gegevens betreffende de Grote Kerk, teneinde die te plaatsen in haar blad *Vinée Vineuse*.

125 JAAR OKHUYSEN

Het wijnkopersvak is een oud vak in ons land en speciaal in Haarlem, dat zich niettegenstaande de veranderende tijden, goed heeft weten te handhaven.

Wijnkoperijen denken niet zelden in een halve, drie kwart, één eeuw of langer; zo ook wijnkoperij H.F.A. Okhuysen, daterend uit 1867 en nog steeds springlevend.

125 jaar geleden begonnen aan het Begijnenhof en sinds 1882 gevestigd in de Gierstraat, neemt deze wijnhandel niet alleen een zeer bijzondere plaats in binnen de Haarlemse gemeenschap, maar ook ver daarbuiten.

Natuurlijk was het noodzaak de opslag en expeditie elders te doen plaatvinden, maar nog altijd is daar die prachtige zaak met uitgestrekte kelders in het oude centrum van Haarlem.

Juist vanwege die verbondenheid met de oude binnenstad werd het idee geboren, de klanten van Okhuysen ter ere van het 125-jarig bestaan van deze wijnkoperij een gratis toegangskaart aan te bieden voor een bezoek met rondleiding in de Grote Kerk. "Une bonne idée" van deze Wijnkoperij!

Bent u overigens wijnliefhebber en was u nog nooit bij Wijnkoperij Okhuysen, dan moet u beslist deze 125-jarige eens bezoeken.

Wijnkoperij H.F.A. Okhuysen bv
Gierstraat 34
2011 Ge Haarlem
Telefoon: 023-312240

GESCHIEDENIS RIPPERDAKAZERNE

Haarlem was in de 19e eeuw een middelgrote garnizoensplaats. Op 18 augustus 1874 werden de bouwplannen voor een kazerne ingediend bij Burgemeester en Wethouders van Haarlem; op 1 november 1878 werd tussen Rijk en Gemeente een overeenkomst gesloten. Uiteindelijk werd pas in oktober 1882 een aanvang gemaakt met de bouw van de kazerne. De oplevering van de kazerne vond plaats op 15 oktober 1884. De eerste gebruiker, per 29 oktober 1884, was het depot-eskadron van het 2e eskadron Huzaren. De totale bouwkosten bedroegen f 449.000,-, voor die tijd een heel bedrag. Oorspronkelijk is de Ripperdakazerne gebouwd als Cavaleriekazerne, terwijl er ook plannen hebben bestaan om op het gedeelte waar nu gebouw Q staat een Infanteriekazerne te bouwen, dit is echter nooit gebeurd. Natuurlijk is er sinds de oplevering heel wat bijgebouwd en afgebroken, maar ondanks dat heeft de kazerne zijn "eigen gezicht" behouden. Het aanzicht van het hoofdgebouw, gebouw S, is in zijn originele vorm bewaard gebleven. Na de in 1985 begonnen renovatie, om het gebouw aan te passen aan de hedendaagse wooneisen, is er veel veranderd in het gebouw. De hal echter, is met zijn monumentale trappen en gestuct plafond oorspronkelijk gebleven. De decoratieve

wandtegeltjes in de hal en ook de vloertegels zijn origineel. Hal en trap zijn sinds kort op de monumentenlijst geplaatst. De oorspronkelijke manege, gebouw M, die nu dienst doet als garage, is goed bewaard gebleven. Later in 1907 werd de tweede manege gebouwd; deze doet nu dienst als sportzaal. De stallen, gebouw A,B,C en D en de smederij, gebouw L, nog enigzins als zodanig herkenbaar aan enkele details, hebben na het vertrek van de paarden een andere bestemming gekregen, variërend van officiersmess tot magazijn. Gebouw Q met zijn binnenplein is in de jaren 1940-1945 door de Duitsers gebouwd om als munitiecomplex en later als garages dienst te doen. In gebouw Q en op het binnenplein worden sinds 1979 de soldatenkok en het beroepsperoneel opgeleid. Vlakbij gebouw Q, bij het sportveld vindt u een van de oudste benzinepompen in ons land. Deze benzinepomp is in 1948 in dienst genomen en functioneert nog steeds. Buiten de kazerne, naast gebouw K in de Saenredamstraat, vinden we een aantal woningblokken met eenzelfde architectuur als die we op de kazerne tegenkomen. Voorheen behoorden deze woningen tot de kazerne en waren er gehuwde officieren gehuisvest. Ook gebouw F werd ingrijpend verbouwd; dit was vroeger een fouragemagazijn met ruimte voor 55.000 kg haver, 55.000 kg hooi en 37.000 kg stro voor de paarden. Nu is het verbouwd tot theater/filmzaal en heeft de staf van de kazerne er zijn kantoren. Door de jaren heen is niet alleen de kazerne veranderd, ook de bezetting op de kazerne is veelvuldig veranderd: Vanaf 1884-1992 was er de Cavalerie gehuisvest. Door een onderdeel van het 2e Regiment Huzaren werden er toen voornamelijk paarden afgericht. De kazerne was dan ook bekend als paardendepot. In 1922 werd de Schoolcompagnie Motordienst op de kazerne ondergebracht. In de Eerste Wereldoorlog ging het leger al over op motorfietsen en auto's. Aangezien er steeds meer behoefte ontstond aan verdere motorisering werd uiteindelijk dit onderdeel uitgebreid tot het Korps Motordienst, dat hier tot 1940 heeft gezeten. Van 1940-1945 werd de kazerne door de Duitsers bezet. In de oorlogsjaren is door de Duitsers gebouw Q gebouwd met zijn binnenplein, onder andere voor kantoorruimten en munitieopslag. Direct na de bevrijding werd de kazerne weer bemand door militaire transporteenheden. Van 1945-1967 zwaaiden de Aan- en Afvoertroepen hier de scepter. Vanaf 1967-1978 vond het Opleidingscentrum Technische Specialisten onderdak op de Ripperdakazerne. Ca 4000 vrijwilligers haalden hier in die tijd hun groot rijbewijs. Vanaf 1979 is de Koksschool, overgekomen vanuit Leiden, tot op heden in de kazerne gehuisvest. Jaarlijks worden hier ca. 1400 dienstplichtigen en tientallen beroepsmilitairen opgeleid. In 1989 is in het nieuwste gebouw op de kazerne, gebouw G, een Infanterie Beveiligingscompagnie, Van Heutz, gelegerd en dat zal dan ook de laatste nieuwkomer zijn op de Ripperdakazerne. De Ripperdakazerne dankt zijn naam aan Kapitein Wigbolt Ripperda, 1535-1573. De oorspronkelijke naam "Cavaleriekazerne" verloor vanwege de verregaande motorisering zijn betekenis. Op 1 september 1934 bij het 50-jarig bestaan is de naam officieel gewijzigd in "Ripperdakazerne". Kapitein Wigbolt Ripperda stamt uit een oud geslacht uit de Ommelanden (Groningen) en nam dienst in het leger van Prins Willem van Oranje. Wigbolt Ripperda werd uiteindelijk gouverneur en bevelhebber van de stad Haarlem. In december 1572 (80-jarige oorlog) werd het duidelijk dat de Spanjaarden aanstalten maakten om de stad Haarlem te veroveren. Haarlem was een moeilijk verdedigbare, zwakke stad. Velen raadden Ripperda aan de stad over te geven, doch in een gloedvolle rede wist Ripperda de Haarlemmers ervan te overtuigen de stad te verdedigen. Toen het aanstormende Spaanse leger Spaarndam had geplunderd en in

brand had gestoken, werd de vastberadenheid van de Haarlemmers groter. Het daadwerkelijke beleg begon op 11 december 1572. Ripperda kon tegenover het 30.000 koppen tellende Spaanse leger slechts 1200 man stellen waaronder Duitse huurtroepen. Ondanks dat verschil slaagde Ripperda erin het Spaanse leger zeer grote verliezen toe te brengen. Toen uiteindelijk de stad zich moest overgeven, hadden 12.000 Spanjaarden de strijd met de dood moeten bekopen. In de lente van 1573 sneden de Spanjaarden de aanvoerlijnen naar de stad af. Honger werd de grootste vijand van de stedelingen. De Duitse huurtroepen gingen over tot roof en doodslag om aan hun eten te komen. Toen de Spanjaarden de Duitse huurtroepen een vrije aftocht beloofden, was dit het begin van einde. Na een beleg van 7 maanden en twee weken trokken de Spaanse troepen de stad in. De stad werd geplunderd en de Spanjaarden hielden onder de verdedigers van de stad op beestachtige wijze huis. De beul en zijn 4 beulsknechten waren het onthoofden zo moe dat men de overgebleven strijders ruggelings bond en hen in het Spaarne wierp. Ripperda zelf werd omstreeks 15 juli 1573 op de Grote Markt onthoofd.

OPEN DAG

20 juni 1992 terrein Ripperda kazerne van 10-16 uur.

TAPTOE GROTE MARKT

23 juni 1992 om 20.30 uur.

Info: tel. 023-225103

COMMISSIE ZONDAGAVONDDIENSTEN GROTE KERK

24 mei	19 uur	Haarlem Zingt	o.l.v. Leny van Schaik
31 mei	19 uur	Koorvesper Cantorij Westerkerk	o.l.v. Jos v.d. Kooy
4 juni	19 uur	Orgelvesper	Michel Hedly
14 juni	19 uur	Choral Evensong Leidse Cantory	o.l.v. Joop Brons
21 juni	19 uur	Choral Evensong Emanuel College Cambridge	o.l.v. Simon Yates
28 juni	19 uur	Haarlem Zingt	o.l.v. Wim Kloppenburg
5 juli	19 uur	Choral Evensong Schola Davidica Utrecht	o.l.v. Lisette Bernt
12 juli	19 uur	Koorvesper Der Bachverein Mönchengladbach	o.l.v. Bernd Lehmann
19 juli	19 uur	Orgelvesper	Kevin Birch V.S.
26 juli	19 uur	Haarlem Zingt	o.l.v. Jan Boeke
2 aug.	19 uur	Koorvesper A.B.C. O.B.C.	o.l.v. Jos Westersdaal
9 aug.	19 uur	Orgelvesper	SigLinde Schlenker Berlijn
16 aug.	19 uur	Koorvesper de A.B.C. of Alledag Cantorij	o.l.v. Jos Westersdaal
23 aug.	19 uur	Koorvesper	Haarlems Dubbelkwartet
30 aug.	19 uur	Haarlem Zingt	o.l.v. Willem Vogel
6 sept.	19 uur	Koorvesper Haarlems Bach Ensemble	o.l.v. Piet Hulsbos
13 sept.	19 uur	Choral Evensong, Koor van de Kathedraal St. Bavo	o.l.v. Fons Ziekman
20 sept.	19 uur	Koorvesper, Oude Bavo Cantorij O.B.C.	o.l.v. Jos Westersdaal

Bavo

K R O N I E K

17^e
16^e jaargang
nummer 2
september 1992

Geachte lezers

Dit is de eerste Bavokroniek in de nieuwe vorm. Gekozen is voor een meer journalistieke aanpak en een modernere vormgeving. Het bestuur van de Vriendenkring en de redactie van de Bavokroniek hopen dat deze nieuwe Bavokroniek uw betrokkenheid bij de Grote Kerk stimuleert. Veel leesplezier.

De redactie

SCHEIDEND VRIENDENKRING-VOORZITTER JAN POST: GROTE KERK IS VAN EN VOOR ALLE HAARLEMMERS

Na twaalf en een half jaar voorzitterschap van de Vrienden van de Grote Kerk stapt Jan A.H. Post per 31 december op. Niet dat hij er geen zin meer in heeft, maar hij acht het moment gekomen om het estafettestokje door te geven.

Jan Post: "Bij de viering van het 750-jarig bestaan van Haarlem in 1995 is ook een belangrijke rol weggelegd voor de Grote Kerk.

Door nu plaats te maken voor mijn opvolger, kan die zich terdege voorbereiden op dat jubileumjaar."

De opvolger van Jan Post is mr Wim M.N. Eggenkamp, directeur van de Amsterdamse Maatschappij tot Stads herstel en al jarenlang lid van de Vriendenkring. "Iemand met een uitstekende staat van dienst in het restauratiewezen aan wie ik het voorzitterschap met een gerust hart overdraag," aldus de vertrekkende voorzitter.

De afgelopen twaalf en een half jaar heeft de Vriendenkring veel bereikt, met als hoogtepunt de grote restauratie tussen 1981 en 1985. Jan Post kan zich nog herinneren dat er vóór die restauratie stemmen opgingen om de Grote Kerk maar plat te gooien. "Het is nu bijna niet meer voor te stellen, maar binnen de gemeenteraad werd hardop gedroomd van een flat op de lokatie van de kerk. Gelukkig is het zover nooit gekomen."

Uniek

"De Vriendenkring is een neutrale organisatie die openstaat voor alle Haarlemmers," benadrukt Jan Post. "Het zijn de leden, de Vrienden van de Grote Kerk, die keer op keer de restauratie van uniek cultureel erfgoed mogelijk maken." De scheidende voorzitter betreurt het dat het niet mogelijk is de Grote Kerk vaker te benutten voor manifestaties. "De Grote Kerk is met behulp van gemeenschapsgeld behouden. De kerk is van en voor alle Haarlemmers. Het zou toch mogelijk moeten zijn - met respect voor de kerk als ruimte voor de eredienst - een antiekbeurs of een antiquarische boekenbeurs in de Grote Kerk te houden."

De stad Haarlem telt inmiddels diverse vriendenkringen. Het is Jan Post zijn wens te komen tot een intensievere samenwerking tussen deze verenigingen. "Uiteindelijk zetten we ons allen in voor hetzelfde doel: het behoud van historisch Haarlem."

Jan Post
in de
Grote Kerk.

Tien eikehouten profiellijsten, die eens de versiering vormden van een zeskantige preekstoel in de Grote Kerk, zijn deze zomer in opdracht van de Vriendenkring gerestaureerd door Atelier Bruijs te Amsterdam. De lijsten zijn voorzien van fraai houtsnijwerk. Het gaat hier om unieke stukken die dateren uit de eerste helft van de vijftiende eeuw.

MIDDELEEUWSE PROFIELLIJSTEN GERESTAUREERD

Vijf van de tien delen vormden de bovenlijst van de preekstoel, vijf de onderlijst. De zesde zijde werd waarschijnlijk gevormd door de zuil waaraan de preekstoel bevestigd was. De ruimte tussen de boven- en onderlijst was opgevuld met gladde of in ieder geval weinig versierde panelen die niet bewaard zijn gebleven. De stukken die de bovenlijst vormden, tonen figuren, onder meer

een predikende monnik en een begin met rozenkrans. De stukken die deel uitmaakten van de onderlijst zijn versierd met bladmotieven. Jhr. J.S. Witsen Elias schrijft het houtsnijwerk toe aan een zekere Jacob de 'beeldsnider' die het werk in 1434 te Haarlem heeft gemaakt (Oud-Holland, 1940, pag. 222 e.v.). Hij baseert zich daarbij op een bewaard gebleven rekening.

Conservering

Atelier Bruijs, dat de restauratie van de profiellijsten ter hand heeft genomen, heeft ook voor het Rijksmuseum diverse restauratiewerkzaamheden uitgevoerd. Het atelier is gevestigd in een voormalig kinderbadhuis uit het begin van deze eeuw. In de ruimte waar eens schoolkinderen tweewekelijks een stortbad namen, werken nu rijksgediplomeerd restaurateur Pol J.M. Bruijs en zijn personeel aan de restauratie van oude meubelen. De een is bezig aan het fineerwerk van een Italiaans bureau uit 1780, een ander heeft een zeventiende-eeuws Hollands kabinet onder handen. Maar in de werkplaats staat ook een zigzagstoel van Rietveld op reparatie te wachten.

Pol Bruijs vertelt dat bij de profiellijsten het accent lag op conservering van de stukken. "We zijn begonnen met het voorzichtig verwijderen van spijkers en het lijmen van gebroken en losse stukken. Daarna zijn de profiellijsten stofvrij gemaakt. Sommige lijsten waren zwaar aangetast door houtworm en schimmel. Twee hebben we moeten impregneren met acrylaathars, omdat het hout net beschuit was. Zes lijsten hebben we met een curatief en preventief bestrijdingsmiddel behandeld. Ten slotte hebben we alle stukken ingesmeerd met een mengsel van dunne olie en was ter bescherming tegen uitdroging."

Historisch document

Bij de restauratie werden verfresten op de profiellijsten ontdekt. Bruijs: "Waarschijnlijk zijn de profielen vroeger beschilderd geweest. We hebben de verfresten laten zitten

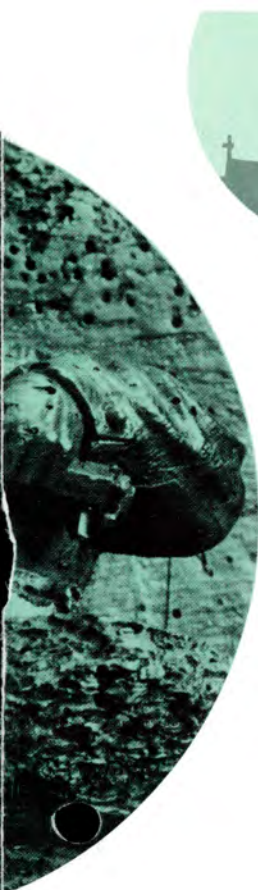
zodat in de toekomst eventueel onderzoek op dit punt mogelijk is. Dit overeenkomstig ons motto: Goed restaureren is het leesbaar houden van een historisch document. Je moet het verhaal dat een oud kunstvoorwerp vertelt niet uitwissen."

Het eikehout dat voor de profiellijsten is gebruikt is vrij grof. "Het is hout zoals dat bijvoorbeeld ook in de scheepsbouw werd ge-

VITRINES VAN GLASCOM

De gerestaureerde profiellijsten krijgen een plaatsje in de Brouwerskapel. De firma Glascom bv uit Naaldwijk heeft twee glazen vitrines gemaakt waarin de profiellijsten worden tentoongesteld. De vitrines worden op ooghoogte opgehangen. R. Riksen van Glascom licht toe dat gekozen is voor een maximaal transparant effect. "De vitrines zijn zo gemaakt dat ze nauwelijks opvallen en de profiellijsten goed te zien zijn." Glascom heeft onder meer vitrines ontworpen voor het Arkeologisch Museum in het Noorse Stavanger. Dit museum is genomineerd voor de Europese Museum van het Jaar-Prijs 1993.

De tapijtschilderingen op de pilaren in het koor van de Grote Kerk zullen in de komende jaren worden hersteld. Enkele schilderijen zijn er bijzonder slecht aan toe. De Vrienden van de Grote Kerk hebben een bedrag van 150.000 gulden gereserveerd voor dit project. Ook de Rijksdienst voor de Monumentenzorg overweegt subsidie van de herstelwerkzaamheden.

VERVAL PILAARSCHILDERINGEN WORDT AANGEPAKT

bruikt; compleet met knoesten. Het houtsnijwerk zelf is daarentegen heel fijn." In theorie zou het mogelijk zijn de preekstoel te reconstrueren. Bruijs is daar evenwel geen voorstander van: "Je gaat dan interpreteren en zou daarmee de overgeleverde profiellijsten tekort doen. Als er aan een tekening van Michelangelo een hand ontbreekt, teken je die er ook niet bij."

De tapijtschilderingen stammen uit de zestiende eeuw en dienden als achtergrond voor apostel- en heiligenbeelden. Aan het eind van de negentiende eeuw zijn ze compleet overgeschilderd en bijgewerkt. Het is deze negentiende eeuwse versie die zal worden geconserveerd. Teruggaan naar de oudere

versie is onmogelijk. Alleen achter de koorbanken bevindt zich nog een restant van een schildering die hoogstwaarschijnlijk van vroegere datum is.

Witkwast

De pilaarschilderingen zijn lange tijd aan het oog onttrokken geweest door een laag witkalk. In 1825 kwamen ze bij een schilderbeurt aan het licht, maar werden weer overgewit. In 1860 werden ze herontdekt. Een verslag uit die dagen leert dat de kleuren verbleekt waren. De tapijtschilderingen werden nu gespaard voor de witkwast. Wel hing de kerkvoogdij er draaibare zinken luiken voor. In de jaren zeventig van de vorige eeuw zijn ze gerestaureerd: ze werden overgeschilderd in heldere kleuren.

Onderzoek TNO

Vooral de schilderijen op de pilaren aan de noordzijde hebben te kampen met afbladderende verf aan de onderzijde. Architect H.W. van Kempen, bouwkundig adviseur van de Vrienden van de Grote Kerk, legt uit dat dit niet het gevolg is van optrekend vocht, zoals eerst werd gedacht. "Onderzoek van TNO heeft dit weerlegd. De natuurstenen pilaren blijven lang koud. Het onderste gedeelte het langst omdat daar de massa het grootst is. Het vocht in de lucht condenseert op de koude pilaren. Dit vocht bevat ook resten van schoonmaakmiddelen als natronloog en soda die gebruikt worden in de kerk en trekt in de pilaren. Door de ramen aan de zuidkant van de kerk valt zonlicht naar binnen. Onder invloed hiervan worden de resten van de schoonmaakmiddelen omgevormd tot zoutkristallen. Deze zoutkristallen tasten niet alleen het schilderwerk aan, maar ook het voegwerk en het natuursteen. Als we niets doen verslechtert de situatie nog verder."

De aanwezige zoutkristallen zullen zoveel mogelijk worden verwijderd. Daarna zal kunsthistoricus/restaurateur W. Haakma Wagenaar uit Amsterdam de schilderijen herstellen. Nader onderzoek moet nu eerst uitwijzen hoe een en ander het beste kan worden aangepakt.

PROGRAMMA BAVODAG

Alle Vrienden van de Grote Kerk zijn welkom op de Bavodag op zaterdag 3 oktober. De Grote Kerk is die dag ook voor andere belangstellenden gratis toegankelijk. Het programma ziet er als volgt uit:

• 11.00 uur:
optreden van het koor dat meewerkte aan de uitvoering 'Moord in de kathedraal' o.l.v. de heer A. Kaart, aan het orgel de heer B. Bartelink

• 12.00 uur:
de heer J.W. van Kempen, architect en adviseur van de Vriendenkring, geeft informatie over de huidige staat van de tapijtschilderingen en het onderzoek

• 13.30 uur:
rondleidingen

• 14.00 uur:
orgelbespeling door de heer A. Pauw, organist
Hervormde Gemeente Haarlem

• 15.00 uur:
optreden dameskoor 'Zanglust'
o.l.v. mevrouw Ubels

• 15.45 uur:
samenzang o.l.v. de heer J. Schouten, aan het orgel A. Pauw

• 16.00 uur:
einde Bavodag

Colofon

De Bavokroniek is een uitgave van de Vrienden van de Grote Kerk te Haarlem.

voorzitter:

J.A.H. Post,
Van Kinsbergenstraat
50, 2014 DJ Haarlem

secretaris:

P. Klaassen,
Leidsestraat 62,
2013 XM Haarlem,
telefoon 023-323104

penningmeester:

H. Deurloo,
Herenweg 126c,
2101 MS Heemstede,
telefoon 023-284519

postrekening Vrienden
van de Grote Kerk:

36 18 800

redactie:

Van Luyken
public relations &
public affairs
consultants
Benelux, Haarlem

KERSTRONDLEIDING

De werkgroep rondleiders van de Vrienden van de Grote Kerk organiseert op zaterdag 19 december in de Grote Kerk haar jaarlijkse 'winterwandeling in romantische kerstsfeer'.

BEZOEK AAN TWEDE KAMER

Het najaarsuitstapje van de Vrienden van de Grote Kerk heeft dit jaar als bestemming Den Haag. Op zaterdag 7 november wordt een bezoek gebracht aan het Binnenhof. U wordt rondgeleid door de Ridderzaal en door het nieuwe gebouw van de Tweede Kamer. Daarnaast is er tijd om nog wat te winkelen. Het vertrek is om 12.30 uur vanaf het Haarlemse Stationsplein, perron K. Om 18.00 uur bent u weer terug in Haarlem. De kosten van het uitstapje bedragen f 20,- per persoon. U kunt zich tot 10 oktober opgeven door dit bedrag over te maken op girorekening 36.18.800 t.n.v. de penningmeester Vrienden Grote Kerk Haarlem onder vermelding van 'Binnenhof '92'.

REGIONAAL BEDRIJFSLEVEN

Het bestuur van de Vrienden van de Grote Kerk heeft besloten de banden met het regionale bedrijfsleven nauwer aan te trekken. Voor de directies van bedrijven uit de regio zal dit najaar een speciale rondleiding worden georganiseerd in de Grote Kerk.

LEZING POPPENHUIS

Het bestuur heeft mevrouw E. Zetteler bereid gevonden een lezing te houden voor de Vrienden van de Grote Kerk over het achttiende-eeuwse poppenhuis dat in het bezit is van het Frans Halsmuseum. De lezing vindt plaats op woensdag 25 november om 20.00 uur in een der zalen van de Doopsgezinde Gemeente Haarlem, ingang Frankestraat.

LEGATEN EN GIFTEN

In de vorige Bavokroniek is reeds melding gemaakt van twee legaten: een van f 5.000,- (anoniem) en een van f 2.000,- van mevrouw Geerly. Via notaris Krans heeft de Vriendenkring nog een gift ontvangen van f 7.500,- van mevrouw N.A. Waaning z.g. Het totaalbedrag van f 14.500,- wordt gebruikt voor betaling van de restauratie van de profiellijsten en de bouw van de vitrines waarin deze worden tentoongesteld.

VERKOOPTAFEL

Tijdens de Bavodag op 3 oktober is ook de heer Cornet present. Zijn verkooptafel telt een aantal nieuwe artikelen: een blauw bord met een afbeelding van de Grote Kerk (f 40,-), een zilveren lepeltje met een afbeelding van het orgel (f 10,-) en een ets van de hand van de heer Daas (f 17,50). Daarnaast zijn de orgelfoto's weer voorradig (f 6,-) en is de verjaardagskalender in de aanbieding (f 4,-). Op 28 november staat de heer Cornet met een stand op de St.-Nicolaasmarkt die plaatsvindt op de Grote Markt/Grote Houtstraat.

